

Karawanken Bote

Verlag und Schriftleitung: Klagenfurt, Bismarckring 13, Postfach 115 / Bezugspreis (im voraus zahlbar) monatlich RM 1.— frei Haus (einschließlich RM 0.20 Zustellgebühr)
Abbestellungen der Zeitung für den nachfolgenden Monat werden nur schriftlich und nur bis 25. des laufenden Monats angenommen

Nr. 7.

Krainburg, den 26. Jänner 1944.

4. Jahrgang

Znaki izčrpanosti pri srbskih tolpah

Celokupne zgube okrog sto tisoč mož — Tito se pritožuje zaradi izostanka pomoči

Stockholm, 25. januarja. Poglavar boljševiskih tolpa Tito je obelodanil novo izjavo, polno oboževanja proti zapadnim silam. Dolgi jih, da so ga pustili na cedilu, čeprav so imele vojaške položaje v sosesčini in roki in imele največja možnost, da mu prinesejo materialno in vojaško pomoč.

Opisi iz angleško-ameriških krogov ugotavljajo v zadnjih dneh naraščajoče znake izčrpanosti in utrujenosti v tistih plasteh, iz katerih je Tito doslej nabiral svoje pripadnike in pomoč. Njegova »armada« je po težkih izgubah zadnje dobe znatno reducirana. Položaj je sploh postal kritičen za tolpe. Trdili so celo, da je Tito sam bil ranjen. Število celotnih zgub pri tolpah vseh strank je nek angleško-ameriški popis, ki je ugotov

vil kritični položaj, ocenil s številkami na 100.000 mož. Kriza obeh tolovajskih in terorističnih tolpa bi bila nastopila, tako pravi ta opis dalje, že veliko prej, da ni Badoglijeva kapitulacija dobavila ljudi in materiala. Tito je naposled zgubil veliko materiala in pripadnikov z nesrečnimi operacijami v novembru, decembru in januarju. »Sovjetski tisk z ogorčenjem objavlja, da so Anglo-Amerikanci sicer zelo pomagali, »izdajalci« Mihajlovič, Tita pa so razočarali. Sovjetski organ na Švedskem »Ny Dag« predločuje zapadnim silam, da so sicer vedno pripravljeni pomagati reakcionarnim elementom Jugoslavije, Poljske itd., ne pa tudi »demokratom«. Iz tega govorenja sem ter tja se vsekakor vidi, da je položaj za Tita postal kritičen.

Samo boljševizem narekuje v Južni Italiji

Moskovski časopis zahteva dalekosežno izpolnitev britansko-ameriških obljub

Bern, 25. jan. Ze zadnje dni je zbujało pozornost, da se anglo-ameriške zasedbene oblasti v Južni Italiji pri pogajanju o včetnitvi doslej po Amgotu upravljanih pokrajin ni omejlja samo na razgovoru z Badoglijevimi zastopniki, ampak pritegnila tudi pooblaščenca več ali manj radikalnih levičarskih strank. Moskovski časopis »Vojna i raboči klas« forsira sedaj v nekem svojem članku še bolj razrešitev Badoglijevega režima. Tam pravi, da Badoglio v preteklih šest mesecih ni storil ničesar, da bi upravní aparat v Južni Italiji očistil »fašistov«. Časopis zahteva, da se mora v Neaplju ustanovljenemu »narodnemu osvobodilnemu komiteju« dovoliti močnejša udeležba pri političnem življenju.

Vmešavanje boljševiskega časopisa dokazuje znova, kako dalekosežne pristanke je moskovska taktika razkrajanja in prodiranja dosegla na zadnjih konferencah zaveznikov. Če se sedaj zahteva izpolnitev očitno najtanjše opisaní zavez, spozna vsakdo, kakšna je »skupna uprava« osvojenih ozemelj v resnici. Moskvi potemtakem niti treba ni, da bi se vključila z lastnimi uradniki in okornim aparatom civilne uprave v izkoriščanje dotičnih dežel. Zadostuje ji, da na zaželen način dirigira s štabom boljševiskih agentov razpoloženje širokih mas, izkoriščajoč pri tem vse dane prednosti, med njimi tudi napake tuje uprave. Če se po boljševizmu pridobljena skupina ne more uveljaviti, ji da Moskva potrebno podpora.

V vseh dosedanjih primerih so Anglo-Amerikanci popustili pred boljševiskim pritiskom in z ustreznimi pristanki pripravili tla za končnoveljavni soredjem boljševizma. Taktika boljševiskov v državah, ki so jih zasedli An-

glo-Amerikanci, se je doslej posebno obnesla v Iranu in Severni Ameriki. Sedaj jo z uspehom uporabljajo v nadaljnjih deželah bližnjega Vzhoda in v Južni Italiji. Vsak uspeh, ki ga doseže, poveča krivdo Britancev in Severnoamerikancev, ki so boljševiski zmedli nasred odprti vrata na stečaj.

Državi nevaren atlas

Zeneva, 25. jan. Angleška založba Penguin je s svojo izdajo dela »Atlas povojnih vprašanj« segla v srčenje gnezdo. Angleški tednik »Time and Tide« se strašno razburja radi te zemljepisne knjige, in sicer zato, ker poskuša izdajatelj dokazati smiselnost »ohranitve« po Hitlerju uvedenega novega evropskega reda. Posebno en zemljevid, na katerem je zarisana gostota prebivalstva v Evropi, in ki potrjuje, da je Nemčija močnejša obljubena kot Anglija, je vzbudil ves srd angleškega tednika. S tem dajo razumeti, piše »Time and Tide«, da ima preobljubena Nemčija pravico zahtevati večji življenjski prostor. Takšni zemljevidi, pravi tednik, predstavljajo bolj nevaren propagandno orožje, kot pa vse statistično navedene številke.

Članek angleškega tednika potrjuje zopet enkrat, da Anglija ne more prenesti resnice, in da ljubosumno pazi, da angleški narod to ne zve. Nikakor se pa ne da utajiti, da je Nemčija gostejše naseljena kot Anglija in da je že iz tega vzroka upravičena zahtevati večji življenjski prostor. Toda o tem noče židovsko-kapitalistična Anglija ničesar slišati. Za Anglijo takšni premisleki ne obstoje. Britski Imperializem meri svet z drugačnim briliom. Življenjske pravice drugih narodov ga ne zanimajo.

Severna fronta v težkem obrambnem boju

Med Ilmenskim jezerom in Pripjetom in Berezino spodleteli sovjetski napadi

Oberkommando der Wehrmacht je dne 24. januarja objavilo:

Pri Kerču so Sovjeti znova prešli k močnejšim napadom in hkrati poskušali izkrcati nove sile. Odvrnili smo jih z visokimi in krvavimi sovražnikovimi zgubami. V nekem vdornem mestu se vrše še silni boji. Med Pripjetom in Berezino so tudi včeraj spodleteli vsi prodorni poskusi boljševiskov. V težkih obrambnih bojih zadnjih dni so se posebej izkazali 446. grenadirski polk, ki ga vodi Oberstleutnant Klasing, in podrejena zaščitna bataljona št. 738 in 739 ter II ba-

taljon 446. grenadirskega polka, ki ga vodi Hauptmann Emmerling.

Severno od Nevla so se zrušili v našem obrambnem ognju ponovni, po oklopnjakih podprti napadi Sovjetov. Severno od Ilmenskega jezera in jugozahodno od Leningrada stoji naše čete še dalje v težkem obrambnem boju. Odbile so z veliko močnejšimi »ami poskušane, ves dan trajajoče močne sovražne napade ali jih prestregle. Pri tem je bilo samo jugozahodno od Leningrada uničenih 57 sovjetskih oklopnjakov. V nekaterih odsekih se vrše še srditi boji z vdrlimi sovražnimi bojnimi skupinami. Jugovzhodno od Leningrada so naše čete, ne da bi jih sovražnik oviral, izpraznile nek naprej moleči lok fronte in zavzele nove pripravljene položaje.

Na južnoitalijanski fronti so se pa težkih bojih izjalovili močni, na široki fronti poskušani sovražnikovi napadi. Pri poizkrcanju nastalem mostišču pri Nettunu se še niso razvila večja bojna dejanja. Sovražne izvidniške sile smo vrgli nazaj. Nemška bojna, torpedna in lovska letala so napadla vojne ladje sovražnega brodomstva za izkrcanje. En rušilec je bil gotovo, nek drug pa brčkone po toplen. Zadetí so bili ena križarka, neko drugo malo vojno vozilo in en čoln za izkrcanje z 2500 brd Nat italijanskim prostorom so protiletalsko topništvo in lovci sestrelili osem sovražnih letal.

V pretekli noči so posamezna britanska letala odvrnila bombe v Zapadni Nemčiji. Nad zasedenimi zapadnimi ozemlji smo uničili tri sovražna letala.

Leutnant zur See d. R. Pollmann, poveljnik nekega lovca na podmornice, je uničil v Sredozemlju svojo 10. sovražno podmornico.

Nemški napad na London

Berlin, 25. januarja. Močni odredi nemškega zračnega orožja so, kot je že bilo objavljeno v vojnem poročilu z dne 22. t. m., v noči na soboto napadli London v več valih. Napad prvega vala se je izvršil v petek kmalu po 21. uri v brezoblačnem vremenu. Naši letalci so lahko dobro presodili središče Londona in lok Temze, tako da je padla velika množica bomb na cilje. Ze med tem napadom so opazovale posadke naših letal na stanek številnih velikih požarov.

V drugi polovici noči so nadaljevali nadaljnji močni odredi nemškega zračnega orožja z napadi na London. Odvrkli so težke bombe in veliko množino zažigalnih bomb in s tem ojačili učinek prvih napadov. Kljub ojačeni sovražni obrambi nočnih lovcev in močnega protiletalskega topništva, ter žarometov, niso mogli odvrniti nemških letal od ciljev.

Nek nemški vodja odreda je med napadom letel jako nizko preko Londona in potrdil načrtno izvedbo in uspeh bomb.

Pred napadom

Vedno in vedno znova se zaganjajo Angleži v položaje, ki so jih zavzele naše čete. Lovci padalci in grenadirji čakajo popolnoma kriti, na učinek bomb strnoglavcev. Napetost se jim bere raz obrazov, vsaka detonacija se z njih odraza.

(PK.-Aufnahme: Kriegsbericht Schilling PBZ. M.)

Nič ne ostane pozabljeno

Pohvala angleških zračnih zločincev — Poskusi opravičevanja in olepševanja

Cim dalj traja zračni teror proti nemškemu, sploh proti evropskemu civilnemu prebivalstvu, čim očitnejše postaja, da s temi metodičnimi bombnimi umori ne bodo dobili, marveč samo zaostriili vojno, čimbolj se bliža neznaní dan povračila, tembolj se trudijo Angleži, da bi svoje zločine olepšali in opravičili. Ničesar takega baje ne zahtevajo od angleških letalcev, kar bi obremenilo njihovo vest, zagotavlja svetohlinsko eden izmed teh, ki nosijo glavno odgovornost za to nebrzdano vojno z bombami. In ne Angleži, marveč Amerikanci so povzročili strašna opustošenja v berlinskih stanovanjskih četrtih, šepeta britska radio-oddaja v zboru. Komur ne zadostujejo za zavrnitev takih prozornih polzku-sov utajitve strašna dejstva kadečih se razvalin in svežih grobov v nemškem zaledju, ali ki že morda celó v slutnji ubirajo žalostinke nad nečloveško trdo usodo ubogih Angležev, ki se nahajajo sedaj pred skrivnostno nevarnostjo strašnega nemškega povračila, ta naj bere, kaj so angleški in severno-amerikanski časopisi še pred nekaj meseci pisali, ne da bi zadeli na kak odpor pri čitateljih ali cenzorjih:

»New York Times«, 26. sept. 1943.

»Mnogo se je govorilo o tem, ali naj poskusijo Zedinjene države Nemčijo po vojni na novo vzgojiti. V debatah se večinoma spregleda, da je ta vzgoja — in mogoče njen najvažnejši del, že sedaj v teku. Dosedaj najboljši učitelj nemškega naroda, je letalska bomba. 4000kilska bomba je tehten vzrok, in zmora na značilen način zlomiti predsodke in mnenja. Težkoča je, da ignorirajo nevzgojene in napačno vzgojene glave dejstva. Block-busters (rušilci stanovanjskih blokov) so dejstva, katerih obstoj ni mogoče utajiti. Za neke namene so čudovita učna sredstva.

H. G. Wells, 16. januarja 1940 v USA-časopisu »Liberty«:

»Mnogo mehkosrdnih ljudi želi, da Berlin ne bi bil bombardiran, ali da naj ne bi bili navadni Nemci kakorkoli prizadeti. Prepričan sem, da bodo močni bombni napadi, stalne razrušitve in podobno popolna zdravilna in ponižujoča skušnja za nje. Pustite sedaj Nemcem užiti njihovo zdravilo.«

Duff Cooper, 26. aprila 1940 v »Daily Mail«:

»Če zgubijo tudi civilisti pri napadu na vojaške cilje življenje, je to sicer obžalovanja vredno, toda s tem ne zakrivimo še nikakršnega zločina.«

Član britanske udne zbornice Mr. Cazalet v »Timesu«, 12. oktobra 1940:

»Naj se vendar proti Nemčiji uporabi ista taktika, kot so jo že različne britske vlade v preteklosti uspešno uporabile proti nadležnim plemenom v obmejnih ozemljih Imperija. Opozori se jih, če ne bodo do določenega časa izpolnili določeni pogoji, da bo dotični kraj bombardiran. Prebivalci se sicer lahko izsele, toda njihova domovina je razrušena. Hotel bi, da bi se ista praksa, ako dovolijo okoliščine, uporabila tudi pri nekaterih nemških mestih.«

»Sunday Express«, 10. decembra 1940:

»Vojno poročilo, ki poroča, da so nemške hiše postale razvaline in da je bilo nekaj tisoč nemških družin pahnenih v pomanjkanje, je za Britance bolj tolažilna in vzpodbudna novica, kot pa poročila o novem britskem bombnem napadu na petrolejske tanke kjer koli v Nemčiji.«

»British United Press«, 17. januarja 1941:

»Za božjo voljo, začnite že vendar enkrat pospravljati nemško civilno prebivalstvo, kajti dokazano je, da je to edina pot, po kateri je moči zlomiti njih moralo.«

»News Chronicle«, 12. marca 1941:

»RAF bo izvedel izpopolnilne polete nad določenimi prostori v Nemčiji, ki bodo usmerjeni izključno proti civilnemu prebivalstvu.«

»Observer«, 7. junija 1942:

»Pri zračnih napadih ni najvažnejši obseg uničenja, marveč odgovor na vprašanje, kako učinkujejo ti napadi na civilno prebivalstvo in na čete na frontah, ko zvedo ti o trpljenju svojih družin.«

H. G. Wells v »London Weehley Tribune«, 4. septembra 1942:

»Edina možnost prevzgojiti Nemce, obstaja v bombah na skladišča, ognju v gozdove in smrti v mestih. Ploha bomb se mora usipati na vse Nemce.«

Oddaja London, 3. marca 1943:

»Strašno je, če zalotimo same sebe pri tem, da se veselimo, da morajo možje, žene in otroci tako strašno trpeti.«

Minister zrakoplovstva Sinclair, 18. novembra 1942:

»Nemško civilno prebivalstvo mora nositi radi bombardiranja občutne posledice. Celoten uspeh popolnoma opravičuje dosedanje politiko bombardiranja.«

Oddaja London (Tahoe Hole), 2. junija 1943:

»Morda je nemogoče zmagati v vojni z bombnimi napadi, toda britsko prebivalstvo vidi v tem, kot se je izrazil Mr. Churchill, eksperiment, ki se plača.«

»Londonska oddaja« prevzeta po Wrulu, 3. junija 1942:

»Ker pri bombardiranju ponoči ni mogoče doseči natančen cilj, n. pr. kakšno tovarno, most, kolodvor, se naroči pilotu, da naj bombardira cel kompleks. Bombe uničijo mnogokrat tudi hiše in življenja meščanov.«

Boljševikom na voljo dano

Lizbona, 25. januarja. Ameriško časopisje pripravlja prebivalstvo Zedinjenih držav popolnoma na to, da je izročitev, ne samo Vzhodne Evrope, marveč praktično celega evropskega kontinenta Sovjetom, nespremenljivo dejstvo, s katerim se mora Amerika zadovoljiti. »Sovjetska zveza bo nastopila v povojni Evropi kot gospodujoča sila«, napoveduje znani newyorški časopis »Time« in izjavlja, da postavlja to dejstvo Britance pred zelo resen problem in jim vzbuja, kljub njihovi simpatiji za Sovjete, težke skrbi.

Churchill zahteva uklonitev emigrantov

Poljske klasičen šolski primer — Zmedena pojasnila Kulla in Eden

Stockholm, 25. jan. Medtem ko je državni tajnik zunanjega ministrstva Zedinjenih držav, Cordell Hull, zelo bojevit in zmedeno sporočil, da dosedaj ni prispel še noben odgovor na posredovalno ponudbo Zedinjenih držav o sovjetsko-poljskem sporu, se je umaknil angleški zunanji minister Eden v okviru odgovora na več vprašanj v Spodnji zbornici s kratko in zavito izjavo iz afera. V tej izjavi je opozoril na »skrajno težavno in kočljivo zadevo« in označil kot nesmotrno, razpravljati trenutno o tem predmetu.

Sovjeti so podali izjavo v sovjetskem časopisu »Vojna i raboci klasa«, v kateri trdijo na eni strani, da poskuša sovjetska vlada stalno ustvariti s Poljsko prijateljske odnose na podlagi trdnih sosednjih odnosov in obojestranskega spoštovanja, kar potrjuje »velikodušni predlogi Moskve«, medtem pa očita bivši poljski vladi in njeni klki, da sploh ne žele stopiti v dobre sosedne odnose s Sovjetsko zvezo.

Medtem pa je izrazila poljska emigrantska klika v svojem londonskem časopisu »Dziennik Polski« upanje, da bo Churchill zastopal poljske interese, in da se konflikt lahko s pomočjo Velike Britanije in Zedinjenih držav odstrani. Mnogo jasneje presoja položaj predsednik narodnega odbora, Ame-

rikanec poljskega porekla, ki ugotavlja odločnost Moskve, »uničiti Poljsko, ki jim je ovira na poti v Zapadno Evropo«.

Kar se tiče Churchilla, se, kot poroča londonski zastopnik »Stockholms Tidningen« popolnoma strinja z Rooseveltom, da nič ne sme ogroziti »dobro razmerje«, ki se je ugotovilo v Teheranu med Zapadnimi silami in Sovjetsko zvezo. Churchill bo potemtakem pojasnil vladi poljskih emigrantov v Londonu, da se mora resno truditi, da doseže sporazum z Moskvijo v obmejnih vprašanjih, to se pravi Churchill hoče Poljake prisiliti, da

se uklonijo na ljubo Teheranu in za prikrievanje angleško-amerikanskega oklevanja pri izvedbi vojaških obljub.

Londonski »Daily Herald« ugotavlja v nekem zagrenjenem uvodnem članku, da so dogodki zadnjih dni v primeri s Teheranom zelo žalostni. Komunikacij, podajanje rok, napitnice, poklanjanje častnih mečev in igranje narodnih himen menda le ne zadostuje. Sovjeti so menda istega mnenja.

V Washingtonu se zavedajo, kot pravi nek telegram »Svenska Dagblada«, da so ekspanzijski nameni Sovjetov prav tako naravni kot odločnost Zedinjenih držav, obdržati v pesti Panamski prekop ali Anglije, obdržati Gibraltar. Kljub temu vse te politične koncesije Sovjetom še ne zadostujejo. Pri vsem pogrešajo izvedbo obljub v vojaškem področju.

Vsi prodorni poskusi so se izjalovili

Napadi na južnoitalijanski fronti odvrnjeni z visokimi zgubami sovražnika

Oberkommando der Wehrmacht je dne 23. novembra objavilo:

Vtem ko je bojno delovanje v prostoru pri Kirovogradu nekoliko oživilo, se je omejil sovražnik v ostalem južnem delu vzhodne fronte na krajevna podvzeta, ki so ostala brez uspeha. V prostoru pri Žaskovu smo pri čiščenju zopet osvojenih ozemelj pripeljali v času od 18. do 22. januarja nad 1000 ujetnikov, uplenili ali uničili 43 oklopnjakov,

57 topov ter številna druga orožja. Med Pripjetom in Berežino se z naraščajočo silo nadaljuje obrambna bitka. Ponovne prodorne poskuse »boljševikov« smo s posebno učinkovito podporo našega topništva preprečili v težkih, premenljivih bojih in zajezili nekaj vdorov. Tudi severno od Ilmenskega so Sovjeti z močnimi silami nadaljevali s svojimi napadi. Ubitali smo se jih ob visokih sovražnikovih zgubah. Za eno vdorno mesto se vrše še srđiti boji. Jugoahodno od Leningrada so naše čete v hudih bojih tudi večeraj preprečile vse prodorne poskuse »boljševikov« in odstrelile 20 sovražnih oklopnjakov.

V zapadnem odseku južnoitalijanske fronte je sovražnik po močni topniški pripravi večeraj znova napadel naše višinske položaje. Zavrnilo smo ga z visokimi zgubami. Sovražnikovi poskusi, priti čez reko Garl, so se zrušili v združenem ognju našega topništva. Pripeljali smo 300 ujetnikov.

Dne 22. januarja zarana so se britansko-severnoameriške čete izkrcale na obeh straneh Nettuna ob obali Tirenskega morja. Podvzeti so nasprotni ukrepi. Zračno orožje se je z dobrim uspehom bojevalo proti sovražnemu brodomu za izkrcanje, potopilo štiri velike ladje za izkrcanje s skupno 12.000 brc in težko poškodovalo osem velikih enot in več čolnov za izkrcanje. V zračnih bojih in po protiletalskem topništvu smo sestrelili v italijanskem prostoru 13 sovražnih letal.

Odvrnjeni ojačeni sovjetski napadi

Preprečeni prodorni poskusi jugovzhodno od Leningrada — Močen napad na London

Oberkommando der Wehrmacht je dne 22. januarja objavilo:

Med Pripjetom in Berežino je sovražnik ojačil svoje napade. Ubrani smo se ga v težkih bojih. Severno od Nevla smo tudi večeraj odbili ponovne močne napade »boljševikov« in zajezili krajevne vdore. Ob južnem bregu Ilmenskega jezera so naše čete z zanosnim nasprotnim napadom razbile po izkrcanju po Sovjetih napravljeno mostišče. Severno od Ilmenskega jezera so bili brez uspešni ponovni sovražni napadi. Jugoahodno od Leningrada smo preprečili ponovne, z močnimi silami pehote in oklopnjakov izvajane prodorne poskuse Sovjetov.

Visoko na Severu so hessensko-türinški grenadirji v težavnem gozdnem svetu severne Finske odvrnili močnejši napad ob krvavih sovražnikovih zgubah in pripeljale številne ujetnike in plen.

V zapadnem delu južnoitalijanske fronte so se razširili glede obsega težki obrambni boji. Več po močni pripravi topništva poskušanih sovražnih napadov smo krvavo odbili, nek krajevni vdor pa zajezili. Naš nasprotni napad severovzhodno od Minturna je dobro napredoval kljub žilavemu sovražnikovemu odporu.

Kaj pravi sovražnik?

»Spectator« je opazil: »Po štirih letih vojne ne moremo ugotoviti tudi niti najmanjšega učinka naše politične agitacije v Nemčiji, je izjavil vodeči tehnik angleških konservativcev »Spectator«.

Angleškim vojakom grozi brezposelnost. »Daily Mail« piše, da so obljubljali leta 1939. angleškim vojakom, ko so odhajali na vojsko, da bodo po koncu vojne zopet takoj dobili svoja stara delovna mesta. Sedaj ugotavljajo, da je izpolnitev te obljube »skrajno zapleten problem«. Kar se je zdelo pred petimi leti enostavno, je postalo v teku časa radi zahtev vojne otežkočeno. Z najboljšo voljo na svetu, pripominja »Daily Mail«, ni mogoče izpolniti tako radodarno izgovorjenih jamstev v letu 1939.

Grozne razmere v Severni Afriki. »Vodji evropske podružnice »Unrra« Frederiku Höhlerju je na neki seji v Londonu ušlo omembe vredno priznanje. Izjavil je, da so se Zedinjene Nacije doslej dotaknile samo površja »pomoznega problema« v Severni Afriki. Höhler popisuje svoje potovanja in pravi: »Prav kmalu sem spoznal, da je po zasedbi dežele nastal položaj v takih izmerah, da presega storilnost ene posamezne vlade. Videl sem kraje bede v Angliji in Ameriki, toda nikoli kaj takega, kar bi se dalo primerjati z zastradanostjo, razcapanostjo in revščino Berberov.«

Höhler poroča o ogromnih koncentracijskih taborih v Severni Ameriki, ki so polni mož in žena. »Ne morem razumeti, kako bi mogli naši vojaki imeti kakšno zaupanje v proglašene cilje vojne, preden niso odpravljena ta taborišča in preden niso njih prebivalci zopet povedeni k ustvarjajočemu delu.«

On tako je rekel prele:

1941. »Montreal Gazette«, 26. januarja 1941: »Od 20. do 23. januarja je zasedal v Montrealu 26. kanadski-zionistični kongres na katerem je bilo zastopanih več kot 500 zionističnih vodij iz Kanade. Kot govornik iz Londona je nastopil po nalogu Jewish Agency Nahum Goldmann, ki je podal solidarno izjavo židov za Anglijo v naslednjih besedah: »Za mnogo stoletij ni imel židovski narod take sijajne prilike za izvršitev svojega programa kot ta trenutek.«

1941. »Congressional Record«, Washington, 27. februarja 1941: »Wallace, preneti zionisti in boljši borec za Palestino kot pa za Zedinjene države, je širil, kot piše »Washington News« 24. februarja 1941., naslednje zmedene ideje: »Edino upanje, da zopet pridobimo naše predvojne trge za bombaž, žito, tobak, proizvode iz svinjine in druge poljedelske proizvode, je... uničenje Hitlerja.«

Skupine britanskih bombnikov so v pretekli noči priletele v ozemlje Severnozahodne in Srednje Nemčije. Takoj in močno nastopajoča nemška zračna obramba jih je ovirala, da bi združeno napadli. V nekaterih krajih, zlasti v Magdeburgu, so nastale majhne človeške zgube in škode na stanovanjskih četrtih. Po doslej došlih poročilih je bilo uničenih 61 britanskih bombnikov. Razen tega je zgubil sovražnik podnevi 7 letal nad zasedenimi zapadnimi ozemlji.

Močni odredi nemškega zračnega orožja so v noči na 22. januar napadli London v več valih. Opazovali so številne velike požare.

Brezuspešni nadaljnji sovjetski napadi

Velikanske sovjetske zgube pri Vitebsku: 40.000 mrtvih, 1203 oklopnjaki, 348 topov

Oberkommando der Wehrmacht je dne 21. januarja objavilo:

Severovzhodno od Kerča smo razbili po oklopnjakih podprte napade Sovjetov. Lovci na podmornice je v Črnem morju potopil peko sovražno podmornico. V prostoru pri Žaskovu so naše čete zavrnilo v žilavih bojih več sovražnih napadov. Uničile so 28 sovjetskih oklopnjakov in z nasprotnim napadom očistile nekaj vasi od sovražnika. Zapadno od Rečice so se tudi večeraj izjalovili ponovni močni napadi Sovjetov. V neprepletni goščavi smo uničili neko prodilo sovražno vojno skupino.

V veliki, od 13. decembra 1943. leta trajajoči obrambni bitki v prostoru pri Vitebsku so naše čete, pod vrhovnim poveljstvom Generalobersta Reinhardta v hudih bojih preprečile operativni predor skozi našo fronto, za katerim so stremeli Sovjeti, ki so uporabili nad 50 strelskih divizij in številne skupine oklopnjakov, in prizadele sovražniku najtežje zgube. Do 18. januarja 1944. leta so »boljševiki« zgubili v tem odseku fronte nad 40.000 mrtvih. Število ranjenih je mnogokratnik tega. Uničenih ali uplenjenih je bilo 1203 sovražnih oklopnjakov in 349 topov.

Severno od Nevla so Sovjeti ves dan nadaljevali s svojimi napadi. Naše čete so držale svoje položaje in odstrelile veliko število sovražnih oklopnjakov. Severno od Il-

menskega jezera in jugozapadno od Leningrada so bili brez uspeha številni sovražni napadi na naše nove položaje v odsekih izravnanne fronte.

Na južnoitalijanski fronti je sovražnik, ki je jugozapadno od Castelforte napadel z veliko močnejšimi silami, po hudih bojih dosegel vdor. V načrtno izvedenem nasprotnem napadu smo ga vrgli nazaj na njegove izhodne položaje. V nekem nadaljnjem mestu vdora severozapadno od Minturna se, še vrše boji.

Dne 20. januarja zvečer so britanski bombniki znova namerili zastrahovalni napad na območje Berlina, ki zaradi obrambe ni dosegel strnjenega učinka. Nastale so zgube oseb in škode na stanovanjskih poslopjih, zlasti v delavskih četrtih. Vzlic težavnim obrambnim prilikam je bilo po doslej došlih poročilih odstreljenih 38 britanskih bombnikov. Nekaj sovražnih letal je odvrnilo bomba nad Zapadno Nemčijo. Nad zasedenimi zapadnimi ozemlji in pred norveško obalo, je sovražnik zgubil 11 nadaljnjih letal, od teh šest po krovnem protiletalskem topništvu vojne mornarice.

Nemške daljnostrelne baterije so v pretekli noči znova obstreljevale cilje na angleški obali Rokavskega preliva. V Dealu so bili opaženi požari.

Tlaka žen in otrok v indijskih rudnikih

Senzacionalna Ameryjeva izjava — Šolski primer britanskih plutokratskih metod

Stockholm, 25. januarja. S cinizmom, ki mu ni primera, in nesramnostjo, ki je celó za angleške razmere neobičajna, se je britanski minister za Indijo Amery zopet enkrat izjavil o položaju v Indiji. Govoril je kot mož, ki mu polagoma postaja dolgočasno in preseđa, da mora vedno izražati svoje misli o bedi in stiski indijskega naroda. Zato se mu ni zdelo vredno razpravljati nadalje o tem, kar je tako mimogrede ugotovil, da je v zadnjih petih mesecih pretekelega leta poginil en milijon ljudi za lakoto in kugami.

Značilen za mišljenje plutokratskega sistema glede indijskega vprašanja je bil razgovor o uporabi žen v indijskih premogovnikih. Ker izkop premoga ne ustreza britanskim zahtevam v Indiji, so razveljavili prepoved ženskega dela v premogovnikih. Amery je proglasil to kot ukrep, ki ima veljavnost zakona, o katerem se potemtakem ne more nihče več prepričati. Najbrž se je zdel samemu sebi velik človekoljub, ko je sporočil, da je ta ukrep odvisen od pogojev, da žene ne smejo delati v rovih, ki so nižji od šest čevljev, in da bodo v ostalem pri istem delu dobile iste mezde kakor moške. Bolje rečeno, iste sramotne mezde! Višek nesramnosti pa je bila Ameryjeva izjava, da nima nobenih informacij o tem, koliko žen je sedaj zaposlenih v premogovnikih in če jih spremljajo njihovi otroci pri delu. S to previdno izjavo je poskušal Amery imenitno preiti dejstvo, da morajo tudi še otroci tla-

čniti v indijskih rudnikih za britanske izžemalce.

Razprava o ženski službi je dobila humorično stran, ko je nek poslanec Spodnje zbornice vprašal ministra za Indijo, zakaj ne gre sam v rudnik in ne vzame svoje žene s seboj. Amery se na ta izpad ni izjavil.

Značilno je tudi dalje vprašanje nekega poslanca delavske stranke, ki si je vsaj na pram javnosti hotel dati videz, da mu je socialna oskrba indijskih žen posebno pri srcu in ki je stavljal vprašanje: »Ali so bodoče matere zaščitene posebno pred delom v rudnikih?« Če osupne dejstvo, da je kak poslanec razmotrival o podnevi za posiljati bodočih mater v rovih, pa ne preseneča Ameryjev odgovor, ki kakor običajno, glede tega ni bil informiran in je obljubil, da bo poizvedel o tej točki, seveda tako poizvedel, da o pod. tkih teh poizvedb javnost nikoli ne bo ničesar zvedela.

Iz te debate v Indiji dobimo zopet enkrat predstavo o duševnem stanju britanske plutokratske stranke, ki je popolnoma brezbrizna napram milijonu sestradanih ljudi v premogovnih polah pod zemljo, da z beraškimi mezdami, nezadostno prehrano in brez sleherne socialne oskrbe zagotove kapitalizmu dividende iz indijskih premogovnikov. To so »osvoboditelji« svetla, ki se bojujejo baje samo zaradi tega, ker hočejo prinesiti človeštvu srečo in bagostanje.

ZRCALO ČASA

Podpredsednik narodne uprave v Črni gori Andrić je izjavil, da so bila skladišča živil v deželi popolnoma prazna, ko je narodna uprava prevzela oskrbo. Nemške zasedbene oblasti so se z uspehom potrudile, da so priskrbele živila, tako da je prehrana prebivalstva zagotovljena.

Londonski nedeljski časopis »Sunday Express« objavlja izvlečke iz angleškega strokovnega lista zdravnikov »British Medical Journal«, ki piše med drugim o visoki umrljivosti otrok, ki je med revnejšimi sloji prebivalstva najvišja.

»News Statesman am Nation« se po nekem londonskem poročilu bavi z britansko-sovjetskimi odnosi in pripomi, da Velika Britanija načeloma ne more nič ugovorjati proti moskovskim zahtevam. Moskva ima brez dvoma prav. Domnevajo, da namerava Moskva zdaj sama ustanoviti poljsko vlado.

Mesto Rim je bilo v četrtek znova žrtev terorističnega napada anglo-ameriškega zračnega orožja. Porušena so bila številna poslopja.

Na glavnem zborovanju delniške družbe Brockhouse and Company je izjavil poslovodni direktor, da tekmovalna sposobnost Anglije na svetovnem trgu in rente ne smejo biti oslabiljene po socialno-političnih reformah. (Značilno britsko plutokratsko stališče!)

Odkar se je začela vojna, je na Škotskem naraslo število mladostnih zločincev že nad 25 odstotkov. Policijski predsednik v Edinburgu je izjavil, da je treba pripisati to naraščanje kriminalitete na eni strani neugodnim življenjskim in stanovanjskim razmeram, na drugi strani pa pomanjkanju vsakršne mladinske organizacije. Nihče se ne briga za bodočo angleško generacijo.

Širjenje neke nove bolezni, ki je podobna gobavosti, resno vznemirja zdravniške kroge v francoski Severni Afriki, ker predvsem nimajo na razpolago zdravil proti tej bolezni. Ugotovili so, da je to neka vrsta sifilide, katero so prinesli vojaki-črnci Zedinjenih držav.

461 italijanskih državljanov so pomorile komunistične tolpe v Dalmaciji, objavlja italijanska vlada. Med temi žrtvami se nahajajo duhovniki, učitelji, trgovci, kmetje in delavci, tudi številne žene in otroci.

Rooseveltov bivši namestnik zunanjega ministra Summer Wellsa piše v londonskem »Daily Herald«: Zedinjene države bi morale imeti oporišča po vsem svetu in tudi v Evropi. Iz teh pa bodo potem Zedinjene države napadale z zemlje, vode iz zraka in se tako uveljavile.

Anglosaški bombniki so v soboto zvečer znova bombardirali številne manjše kraje v Srednji Italiji z vžigalnimi in rušilnimi bombami. Večje število bomb so sovražni letalci odvrli na znano, blizu Rima nahajajočo se papežovo poletno prestolnico, Castell Gandolfo. Mesto je težko poškodovano.

Samouprava beloruske osrednje države, katera je bila pred nekaj tedni ustanovljena in priznana od nemških oblasti, je začela v soboto s praktičnim delom. Predsednik osrednjega sveta, prof. Ostromski je objavil delovni načrt, ki vsebuje kot glavno točko, uničenje komunizma. Zato se bodo mobilizirale vse sile beloruskega naroda.

Ogorčenost med islamskim svetom

Berlin, 21. jan. O priliki, ko so na pritisk angleških gospodovalcev v Egiptu zaprli največjo in najstarejšo islamsko univerzo na svetu »Al Azhar«, se je obrnil predsednik zveze egiptovskih nacionalistov v Evropi dr. Tayeb Nasser s spomenico na vse mohamedance sveta in Egiptčane. »Al Azhar« obiskuje približno 50.000 študentov, ki zastopajo ves islamski svet.

V spomenici uvodoma ugotavlja, da poročilo o nasilnem britskem dejanju proti visokosti »Al Azhar« ni vzbudilo samo v Egiptu, marveč med vsem arabskim in islamskim svetom veliko ogorčenje. »Popolnoma jasno je«, se glasi v spomenici dalje, »da hočejo Britanci s tem novim sramotnim dejanjem proti islamu in Mohamedancem storiti novo uslugo boljševikom. Glas »Al Azhar« je svaril ves islamski svet pred boljševiško nevarnostjo in pozival k boju proti njemu. Ta glas pa ne bo umolknil kljub sramotnemu ravnanju angleških tiranov z nasvetejšo dobrino Islama.«

Ob koncu pravi med drugim: »Sovražniki, ki so že mnogo storili proti vaši svobodi, hočejo sedaj po boljševiki uničiti vašo vero. Ura boja je udarila. Vsak se mora zavedati, da gre tukaj za svobodo in samostojnost ali za večno zaslužnje in uničenje.«

Italijanski otroci so utonili

Rim, 25. januarja. Na krovu neke ladje, ki je plula pod sovjetsko zastavo, se je nahajalo 750 italijanskih otrok v starosti od 5. do 15. leta, katere so hoteli odvesti preko Irana v Sovjetsko zvezo. Po nekem poročilu rimske radiooddaje, je zadelo ladjo pred Port Saidom na mino, ki so jo postavili Angličani v obrambo Sueškega prekopa. Dosedaj še ni znano, koliko otrok je pri tem zgubilo življenje.

Verlag und Druck: NS-Gauverlag und Druckerei Kliment GmbH, Kienfurt. — Verlagsleiter: Dr. Emil Heitjan. — Hauptgeschäftsführer: Friedrich Horetzmann. Zurselt im Anzeigenliste Nr. 1 stiftet.

Laßt uns Waffen schmieden, Munition erzeugen, noch und noch!

Die einzige Antwort des stolzen und unüberwindlichen deutschen Arbeitertums an den jüdisch-kapitalistischen Todfeind

Weimer, 25. Jänner. Der Generalbevollmächtigte für den Arbeitseinsatz, Gauleiter und Reichsstatthalter Fritz Sauckel, sprach am Samstag in einer Großkundgebung vor Tausenden von deutschen Arbeitern und Arbeiterinnen aus zahllosen Betrieben der Kriegswirtschaft und in Anwesenheit vieler Verduneter und Soldaten der Wehrmacht.

Gauleiter Sauckel beschäftigte sich zunächst mit den verschiedenen Problemen dieses Krieges und den Gedanken und Wünschen des deutschen Arbeitertums, um dann die Forderungen des Kriegsjahres 1944 zu einem überzeugenden Erlebnis und Bekenntnis zugleich zu gestalten. Mit dem Hinweis auf die unvergleichliche Hingabe der Kämpfer an allen Fronten konnte er die Feststellung verbinden, daß hinter der ehrnen Front von Blut und Eisen in der Heimat, würdig dieser Helden draußen, die deutschen Arbeiter der Stirn und der Faust, deutsche Frauen und die ganze deutsche Jugend in nimmermüdem, zu den höchsten Anstrengungen und Opfern bereitem Arbeitseinsatz stehen, um der Front alles zu schaffen, was sie braucht, um mit dem Führer den Endsieg vom Schicksal erröten zu können.

„Wie unsere Helden draußen im härtesten Ringen der Weltgeschichte von Jahr zu Jahr, von Monat zu Monat in ihren Leistungen sich immer wieder übertröffen haben, so wollen auch wir“, rief Gauleiter Sauckel den Schaffenden zu, „in der Heimat im Arbeitseinsatz uns immer wieder emporreißen und unsere bisherigen Leistungen emporheben, damit immer noch schneller und besser die Waffen des Sieges aus unseren Händen hervorkommen. Auch an unserem Eifer, an unserer heißen Liebe zu Adolf Hitler, an unserer Verbundenheit mit unseren kämpfenden Brüdern draußen, müssen die Hoffnungen unserer jüdischen, kapitalistischen und bolschewistischen

Feinde zuschanden werden, ihr Glaube an ihren Erfolg endgültig zerbrechen, ihre Anstrengungen und ihr Mut an unserem unbeugsamen Willen wie an unseren schaffenden Fäusten scheitern und zerbrechen. So wie draußen im Osten und im Süden unaufhörlich unsere Panzer rollen, die Kolonnen marschieren, unsere Flieger angreifen, ihren schweren Dienst in Sturm und Nacht erfüllen, der Lärm der Waffen dröhnt und die Schlachten toben, so wollen wir im Arbeitseinsatz in der Heimat pausenlos vor unseren Maschinen und an unseren Werkbänken im Rhythmus der Front uns abmühen und plagen, um ehrenvoll als Sozialisten der Tat und deutsche Arbeiter unsere Pflicht zu erfüllen.

Gegenseitig aber werden wir, Arbeitskameraden und Arbeitskameradinnen, uns immer wieder beim Aufblick von der Arbeit in die Augen sehen, und jeder Blick wird den anderen aufmuntern und verpflichten: Dank an die Brüder draußen — Tempo, Tempo, Tempo!

Arbeitskameraden! Laßt uns um die Sekunden und Minuten ringen! Auch dies ist ein Kampf für das Leben und den Sieg unserer Soldaten draußen: „Leistung! Leistung! Leistung!“

Kameraden draußen! Unsere Waffen sollen nie versagen, wenn der Vater, der Liebste, der Bruder draußen sie umklammert und sich auf sie verläßt, für sein, für unser, für des Volkes Leben.

Männer, Frauen, deutsche Jugend im Arbeitseinsatz! Laßt uns Waffen schmieden, Munition erzeugen, noch und noch! Alle wollen wir noch mehr schaffen als bisher! Jeder von uns muß nun jeden Tag aufs höchste bestrebt sein, seiner bisherigen Leistung noch ein Mehr zuzufügen.

Wenn wir das alles mit fanatischem Willen und in heißer Liebe tun, wenn wir alle, alle das wol-

len, dann werden überall dort, wo wir bisher 1000 Gewehre, 1000 Flugzeuge oder 1000 Geschütze gefertigt haben, nun 1100 Gewehre, 1100 Flugzeuge, 1100 Geschütze usw. aus unserer Mehrleistung entstehen und dies in derselben Zeit wie bisher, ohne einen neuen Betrieb mehr. Neue Divisionen, neue Luftgeschwader, neue Batterien werden wir den Kämpfern da draußen durch diese unsere Mehrleistungen zur Verfügung stellen können.

Dies, Hebe deutsche Volksgenossen und Volksgenossinnen, in allen Betrieben in Stadt und Land, im ganzen Großdeutschen Reich, auch überall dort, wo jenseits der Grenzen die Männer und Frauen für den Sieg arbeiten, sei der Schwur unserer nationalsozialistischen Schicksalsgemeinschaft! Dies sei die trottsige und einzige Antwort stolzen und unüberwindlichen deutschen Arbeitertums an seine kapitalistischen, bolschewistischen und jüdischen Todfeinde, an alle Ausbeuter und Blutsauger der Welt! Das sei unser Beitrag zum Endsieg! Es sei zugleich der Dank sowie der Beweis der Tat an unsere unvergleichlichen Soldaten an allen Fronten und das sichtbare Zeichen der höchsten Verehrung, der grenzenlosen Liebe, des blinden Glaubens und des letzten Gehorsams zum ersten und größten wahren Sozialisten der Weltgeschichte, zu unserem Führer Adolf Hitler!

Der Appell des Generalbevollmächtigten für den Arbeitseinsatz rief die Versammelten immer wieder zu stürmischen Beifallsbezeugungen hin. Jeder der Kundgebungsteilnehmer trug die Gewißheit mit heim, daß sich dieser beispiellose Appell, in dem sich in jedem Wort die tiefe Verantwortung für die letzte Bewährungsprobe der deutschen Heimat als Rüstungsschmiede widerspiegelte, in den kommenden Monaten durch ein größeres Arbeitspotential und durch eine selbstverständliche Mehrleistung im Kampf für den Sieg auswirken wird.

Bittere Wahrheiten für Churchill

Stockholm, 25. Jänner. Die englischen Unterhausabgeordneten D. N. Fritt und R. Sorensen übten am Sonntag auf einer Versammlung in London harte Kritik an den Maßnahmen der Regierung Churchill. Sorensen erklärte wörtlich bei der Erörterung des Indienproblems: „Hundert Millionen Menschen in Indien leben ständig von Hungerrationen. Das durchschnittliche Lebensalter für Indien beträgt 23 Jahre, während es in England 60 Jahre beträgt.“

Fritt sagte, die Entschuldigungen, die von Amery für die Hungersnot in Indien vorgebracht worden seien, seien entweder falsch oder unehrlich gewesen. „Amerys Argument, daß Indien überbevölkert sei, ist absurd. Eine erhöhte Bevölkerung ist ein Aktivum und kein Passivum. Der Lebenshaltungsindex ist von 116 auf 361 gestiegen. Es sind ungeheure Massen von Gütern aus Indien herausgezogen worden, um die Kriegsanstrengungen zu fördern, jedoch ist keine entsprechende Gütermenge nach Indien eingeführt worden, um die Preise, die Währung usw. zu kontrollieren. In England sind 80.000 Personen im Ernährungsministerium angestellt, um die Lebensmittelverteilung zu organisieren und die Preise zu kontrollieren. In Britisch-Indien mit seinen 700.000 Dörfern befinden sich dagegen heute nur einige freiwillige Ausschüsse, die auch noch von der Regierung entmuttert wurden.“

Katastrophale Lage Tschungkings

Schanghai, 25. Jänner. Das Jahr 1944 wird nach Ansicht ausländischer Beobachter das dunkelste Jahr für Tschungking-China in seinem jetzt fast 7 Jahre dauernden Krieg werden, schreibt der „New York Times“-Korrespondent in einem längeren Artikel, in dem Tschungking-Chinas wirtschaftliche und finanzielle Lage beleuchtet wird.

In diesem Bericht heißt es, die industrielle Produktion geht durchweg zurück. Von 360 Maschinenfabriken haben jetzt im letzten Jahr 68 ihren Betrieb eingestellt, die Schließung weiterer Fabriken steht bevor. Die Produktion von Baumwollwaren ist ebenfalls zurückgegangen. Die gesamte Mineralproduktion mit Ausnahme der Kohlen, die um 10 v. H. gestiegen ist, verglichen mit dem vorletzten Jahr, ist ebenfalls zurückgegangen. Die Wolfram-Produktion ist im vergangenen Jahr um die Hälfte gekürzt worden, infolge der steigenden Produktionskosten und dem Mangel an Absatzmöglichkeiten.

In Kichiu in der Provinz Yunnan, dem Zinnproduktionszentrum, ist die Zinnproduktion von fast 11.000 Tonnen im Jahre 1938 auf etwas über 2000 Tonnen im letzten Jahr zurückgegangen. Tausend

Stalin forderte Abberufung Messes

Mailand, 25. Jänner. Wie „Regime Fascista“ meldet, hat Stalin die sofortige Abberufung des gegenwärtigen Oberbefehlshabers der Badoglio-Truppen, General Messe, gefordert. Dieser neue Eingriff des Kremls in die italienischen Angelegenheiten dürfte, so betont „Regime Fascista“, in Washington und in London auf keinen Widerstand stoßen. Er beleuchtet von neuem das Abhängigkeitsverhältnis, in dem sich die angelsächsischen Mächte gegenüber dem Bolschewismus befinden und zeigt sehr drastisch, daß Stalin in ganz Europa bestimmen will, was England und USA nicht verhindern können und auch nicht wollen.

Exilpolen drohen mit Wahrheit

vm. Ankara, 25. Jänner. (Eigenbericht.) In polnischen Kreisen in Ankara herrscht fühlbare Depression, die eingeständenermaßen durch die letzten internen Nachrichten bedingt ist, welche über die englische bzw. nordamerikanische Haltung in der Polenfrage in die Türkei gelangten. Eine außerordentliche Verbitterung kommt insbesondere in Äußerungen polnischer Persönlichkeiten gegenüber neutralen Berichterstattern zum Ausdruck. So wurde verschiedentlich erklärt, es sei jetzt der Augenblick gekommen, wo man von polnischer Seite der Weltöffentlichkeit mit Nachdruck zur Kenntnis bringe, daß Polen wegen Danzig niemals in den Krieg eingetreten wäre, wenn es nicht durch die englische Politik und durch wiederholte Garantieverprechungen aufgehetzt und verführt worden wäre. Die Behandlung, denen die Exilpolen jetzt durch die Briten und Nordamerikaner ausgesetzt seien, könne nur als ungeheuerlich bezeichnet werden und entbinde diese von aller Rücksicht auf die Kriegspolitik der Alliierten. Erklärungen von solcher Schärfe und Offenheit sind seitens der polnischen Emigrantenkreise in Ankara erstmalig und fallen daher um so schärfer auf.

den Bergwerken Indiens für die britischen Ausbeuter fronen müssen.

Die Erörterung über den Fraueneinsatz bekam eine humoristische Note, als ein Unterhausabgeordneter den Indienminister fragte, warum er nicht selbst ins Bergwerk ginge und seine Frau mitnehme. Amery hat sich auf die Anzapfung nicht geäußert.

Bezeichnend aber ist weiter die Anfrage eines Labour-Abgeordneten der sich der Öffentlichkeit gegenüber doch wenigstens den Anschein geben wollte, als läge ihm die soziale Betreuung der indischen Frauen besonders am Herzen, und der deshalb die Frage stellte: „Sind werdende Mütter besonders vor der Arbeit in Bergwerken geschützt?“ Ist die Tatsache, daß ein Abgeordneter die Möglichkeit einer Beschäftigung werdender Mütter im Stollen unter Tag in Betracht zieht, verblüffend, so überrascht doch nicht Amerys Antwort, der, wie gewöhnlich, darüber nicht informiert war und versprach, Nachforschungen über diesen Punkt einzuziehen. Nachforschungen über deren Ergebnis die Öffentlichkeit niemals etwas erfahren wird.

Aus dieser Indiendebatte gewinnen wir wieder einmal eine Vorstellung von der Geistesverfassung des britischen Plutokratenklüngels, dem eine Million verhungerten Menschen in Indien völlig gleichgültig ist und der ohne Skrupel Frauen und Kinder in den Kohlenflözen unter Erde ansetzt, damit sie bei Hungerlöhnen, unzureichender Ernährung und ohne jede soziale Betreuung dem Kapitalismus die Dividenden aus den indischen Kohlengruben sichern. Das sind die „Weltbefreier“, die den Krieg angeblich nur deshalb führen, weil sie der Menschheit Glück und Wohlstand bringen wollen!

„Invasion von Sperrballonen in Schweden“

Stockholm, 25. Jänner. Die schwedische Westküste erlebte am Mittwochabend eine große „Invasion“ ausländischer Sperrballone. Allein über die Küste der Provinz Holland kamen die Sperrballone in solchen Mengen, daß der Himmel zeitweise hell von Funken war, wenn die Schleppseile der Ballone mit den elektrischen Überlandleitungen in Berührung kamen. Die eingetretenen Stromstörungen verursachten große Schnellzugverspätungen. Die westschwedischen Städte Halmstad und Falkenberg sowie die Universitätsstadt Lund erlebten eine unfreiwillige Verdunkelung.

Lächerliche Anmaßung des USA-Präsidenten

„Sozialreform“ für die Achsenländer! — Völliges Versagen eigener Sozialpolitik

rd. Lissabon, 25. Jänner. (Eigenbericht.) Roosevelt besprach am Donnerstag während einer Zusammenkunft mit dem Vorsitzenden des Internationalen Labour-Büros, Carter Goodrich, bereits verschiedene Pläne, die auf der Internationalen Labour-Konferenz in Philadelphia am 20. April vorgelegt werden sollen, und beschäftigte sich dabei hauptsächlich mit den Maßnahmen, die „in den Achsenländern nach ihrer Niederlage angewandt werden sollen“.

Während Roosevelt nicht einmal in der Lage ist, in seinem eigenen Lande die sozialen Maßnahmen durchzuführen, eine Arbeitsdienstpflicht in die Praxis umzusetzen, die Streiks zu unterbinden und eine gerechte Lohnpolitik zu betreiben, maßt er sich an, über sozialpolitische Pläne für fremde Länder zu entscheiden. Die Teilnahme der Sowjets an der geplanten Labour-Konferenz zeigt, daß die Bolschewisten auch dort ein entscheidendes Wort mitzusprechen wünschen.

Sogar das Repräsentantenhaus ermahnte Roosevelt empört, sich erst einmal um die eigenen Interessen zu kümmern, als es beanstandete, der

vorgeschriebene Beitrag der USA für die „Unrra“ von 1,35 Milliarden Dollar sei viel zu hoch angesetzt. Sie zeigten ihren Unwillen gegenüber den überspannten Plänen angesichts der vielen Unzulänglichkeiten im eigenen Lande.

Um das USA-Arbeitsdienstpflichtgesetz

osch. Bern, 25. Jänner. (Eigenbericht.) Nachdem sich der Militärausschuß des Repräsentantenhauses geweigert hat, das Arbeitsdienstpflichtgesetz Roosevelt „bis auf weiteres“ zu diskutieren, hat der USA-Präsident seinen Kriegsminister Stimson vor den Militärausschuß des Senats geschickt, um dort die Wiedeholung einer derartigen Panne zu verhindern. Stimson erklärte vor den Senatoren, das Arbeitsdienstpflichtgesetz müsse schon deswegen angenommen werden, „weil der gegenwärtige Krieg viel länger dauern werde, als man in den Vereinigten Staaten anzunehmen beliebte“. Die weiter von seiten der amerikanischen Gewerkschaften ausgelösten Unruhen würden seiner Ansicht nach unweigerlich zu einer „Untergrabung der Moral der amerikanischen Wehrmacht“ führen.

Die bolschewistische Gefahr für Europa

Bern, 25. Jänner. Die Schweizer Presse befaßt sich mit der bolschewistischen Gefahr für Europa und gibt, wie der „Corrier de Geneve“, zu, daß die Anglo-Amerikaner, falls die Bolschewisten die deutsche Abwehrfront im Osten durchstoßen würden, nicht in der Lage wären, die bolschewistische Gefahr für Europa zu bannen. Die „Neue Berner Zeitung“ fügt hinzu, das Auftreten Wyszynskis in Neapel sei symptomatisch und dokumentiere die Absicht des Kreml, auch in Italien Einfluß zu gewinnen. Ähnliche Umtriebe stellt das Blatt in Nordafrika fest, wo es für Moskau nicht um die Person des Generals de Gaulle gehe, sondern um Frankreich schlechthin, d. h. um den sowjetrussischen Einfluß in diesem Lande.

Entsetzen über die großen Fliegerverluste

Genf, 25. Jänner. Bei dem Luftangriff auf Schweinfurt hat die USA-Regierung nach üblichem Rezept nur den Verlust von 60 Bombenflugzeugen mit 593 Besatzungsmitgliedern zugegeben. Bekanntlich hat aber selbst diese Zahl schon so großes Entsetzen in der USA-Bevölkerung erregt, daß die Presse aufgefordert wurde, beschwichtigend zu wirken. Jetzt erklärt nun ein Leitartikel von Colliers, die Verlustmeldung habe so erschütternd gewirkt wie seinerzeit die Nachricht von dem Angriff auf Pearl Harbour und man fürchte weitere Einbußen dieser Art.

Und diese weiteren schweren Einbußen sind ja nun bei dem Tagesangriff auf Mitteldeutschland inzwischen in noch größerem Umfang eingetreten. Man versteht freilich, warum die Nordamerikaner zögern, die Zahl der verlorenen Terrorbomber anzugeben. Die Wahrheit würde noch erschütternder wirken.

Dr. F. J. Lukas

Ausscheiden! Aufheben!

Deutsch methodisch und praktisch

246. STUNDE.

Wichtige Wörter in gebräuchlicher Satzverbindung.

1. Es ist eine Niederträchtigkeit, daß er trotz meinen Bitten nicht gekommen ist.
2. Dieses Kind ist doch wirklich niedlich.
3. Dieser Sessel ist mir zu niedrig.
4. Ich habe ihn niemals gesehen.
5. Bei mir ist heute niemand gewesen.
6. Heute gibt es zu Mittag einen guten Nierenbraten.
7. Mein Freund hat Nierensteine und muß sich operieren lassen.
8. Ich habe einen fürchterlichen Schnupfen und muß oft 5mal hintereinander niesen.
9. Ich habe ja gewußt, daß mein Los eine Nieme ist.
10. Dieser Mensch ist ein Nimmersatt.
11. Dieser Schnaps ist herrlich, nippen Sie einmal.
12. Ich habe nirgends eine schönere Gegend gesehen als hier.
13. In diesem Walde niesten viele Vögel.
14. Dieser Fisch kann noch so gut sein, ich esse ihn nicht.
15. Die Rassengrundlage der Deutschen bildet der nordische Mensch.
16. Die Nordsee ist sehr fischreich, aber sehr stürmisch.
17. Dieser kalte Nordwind ist hier normal.
18. Not macht erfinderisch (Sprichwort).
19. Die Klugen machen aus der Not eine Tugend.
20. Not bricht Eisen.
21. Lassen Sie sich dieses Gesuch durch einen Notar aufsetzen.
22. Das arme Kind war nur notdürftig bekleidet.
23. Ich möchte 10 Blatt Notenpapier.
24. Er konnte notgedrungen nichts anders als die Wahrheit sagen.

25. Es ist unbedingt notwendig, daß Sie morgen kommen.
26. Sie haben es nötig gehabt, alles zu erzählen.
27. Wenn niemand da ist, werde ich nötigenfalls die Arbeit selbst machen.
28. Ich bitte Sie, von diesem Gerede keine Notiz zu nehmen.
29. Eine Notlüge ist hin und wieder notwendig.
30. Dieser Mensch ist ein notorischer Trinker.

Wörter und Redewendungen

1. Niederträchtigkeit — podlost
2. niedrig — nizek
3. niemals — nikdar, nikoli.
4. niemand — nihče
5. Nierenbraten, der — ledvična (obistna) pečenka
6. Nierenstein, der — ledvični kamen
7. niesen — kihati
8. Nieme, die — ničè, ničèk, praznina
9. Nimmersatt, der — neték, netečnik, p-zeruh
10. nippen — srkniti, pokusiti
11. nirgends — nikjer
12. nisten — gnezdit, gnezdo delati
13. das kann noch so gut sein — najsi bo to še tako dobro
14. Rassengrundlage, die — rasa (plemen-ska) osnovna
15. nordisch — nordijski, severnjaški
16. Nordsee, die — Severno morje
17. Nordwind, der — sever, severni veter
18. Not macht erfinderisch — v stiski je človek iznajdljiv
19. aus der Not eine Tugend machen — iz stiske napraviti čednost
20. notdürftig bekleidet sein — biti revno oblečen
21. Notenpapier, das — notni papir

Von fraulichen Verschönerungskünsten / Aus dem Archiv des Kulturhistorikers. Von Adolf Ness

Über die Schönerungskünste der alten Römerinnen zur Zeit des beginnenden Verfalls wird mancherlei Sonderbares berichtet. Aber die Damen des alten Rom müssen es zeitweise wirklich etwas zu arg getrieben haben, wie die beißende Satire etwa des Martial und des Lucian zeigt. Martial, der im 1. Jahrhundert unserer Zeitrechnung lebte, schreibt über diese Künste einer Römerin: »Galla, dich flicke dein Putztisch aus hundert Lügen zusammen. Während in Rom du bist, rötet dein Herr sich am Rhein. Wie dein seidenes Kleid, so hebst du am Abend den Zahn auf, und zwei Drittel von dir liegen in Schachteln verpackt. Wangen und Augenbrauen, womit du Erhöhung uns zuwindest, malte des Mädchens Kunst, die dich am Morgen geschmückt. Darum kann kein Mann zu dir sagen: »Ich liebe dich«, denn, was er liebt, bist nicht du. Was du bist, liebt kein Mann.« Kaum zarter läßt sich ein Jahrhundert später Lucian über die Römerinnen aus, die ein Zuviel an Schönheitspflege taten: »Sollte jemand diese Damen in dem Augenblick sehen können, wo sie sich endlich aus ihrem Morgenschlaf erheben, so würde er sicher glauben, er begegne einer Meerkatze oder einem Pavian, mit dem beim ersten Ausgang am Morgen zusammenzutreffen, im alltäglichen Leben eine schlechte Vorbedeutung ist.«

Blond war die Modefarbe der Renaissance-damen, und da besonders im Süden nicht alle Damen blond waren, bleichte man auch schon damals das Haar. Mit einem aufgeschnittenen Strohhut oder einem solchen ohne Kopf — dem »Solana« —, auf dessen übermäßig breiter Krempe das Haar auseinandergelegt wurde, saßen die Schönen tagelang auf den Dächern in der Sonne, um den gewünschten Erfolg zu erzielen.

Zum Zeitvertreib der Renaissance-damen gehörte es, ihren Liebhabern durch ihre Kleidung anzudeuten, wie es um ihren Seelenzustand bestellt sei. So wird berichtet, daß die Markgräfin Aldasole in Pavia zeitweise ein Übergewand aus weißem Atlas trug, das von oben bis unten mit goldenen Schmetterlingen bestickt war. Daraus sollten ihre Verehrer entnehmen, daß es gefährlich sei, sich ihrem Feuer zu nähern, und daß sie leicht das Schicksal des Schmetterlings teilen könnten, der sich dem Lichte zu sehr nähert.

Da Parfümieren ging in der Renaissance über alles Maß hinaus. Von Isabella d'Este, die im Alter von sechs Jahren mit Francesco Gonzaga von Mantua verlobt wurde und im Jahre 1539 starb, heißt es, daß sie einmal der Königin von Frankreich ein Dutzend Paar Handschuhe sandte, die mit einem von ihr selbst erfundenen Parfüm durchduftet waren. Aber sie hatte Pech. Das Parfüm setzte sich unterwegs und die Handschuhe rochen ranzig! Im übrigen erstreckte sich das Parfümieren auf die ganze Umgebung des Menschen. Bei Festlichkeiten wurden sogar die Maultiere mit Salben und Wohlgerüchen behandelt. Aber vielleicht als größte Seltsamkeit muß berichtet werden, daß sich der Dichter Aretin einmal bei Cosimo I. für eine parfümierte Geldsendung bedankte.

Noch im 16. Jahrhundert trugen die Schönen in Venedig und in Norditalien überhaupt sogenannte Sockelschuhe. Das waren gestickte Pantoffel mit übermäßig hohen, zum Teil bis zu 30 Zentimeter dicken Sohlen. Aber

hierbei handelte es sich ausnahmsweise um keine Modetierheit. Diese Schuhe sollen ihre Entstehung vielmehr den häufigen Überschwemmungen in Venedig verdanken. So wollte man sich gegen Feuchtigkeit schützen.

Zur spanischen Mode, die gegen das 16. Jahrhundert aufkam, gehörte der Korb- oder Tinnenrock, der von der Taille herab weit ausladend bis zum Boden fiel. Um einen ansehnlichen Umfang zu haben, trugen die Frauen eine entsprechende Anzahl von Unterröcken oder auch dicke Wülste unter dem Oberrock. Boshafte Mäuler erfanden dafür den Namen »Weiberspeck«.

Die Stimme aus dem Dunkel / Von Rudolf Schwanneke

In dem dunkel getäfelten Herrenzimmer war es ganz finster. Über den Bildern, die in breiten Rahmen an den Wänden hingen, lag ein Hauch tödlichen Schweigens.

Die Tür knarrte leise, ein Spalt öffnete sich. Jemand trat ein und tastete sich an der Wand bis zum Kamin, in dem ein letzter Funke glomm. Der Schatten verharrte. Dann schien es, als husche er weiter. In diesem Augenblick klang eine Stimme scharf und schneidend: »Noch einen Schritt weiter und ich schieße!« Der Schatten stand still, — hochauferichtet — regungslos. Wieder die Stimme aus dem Dunkel: »Wer sind Sie, was wollen Sie?« Tiefes Schweigen. Zwei Augen bohrten sich aus der Finsternis heraus in den Schatten, leuchteten auf. In der Nähe des Fensters mußte der Sprecher sitzen. »Nun wird's?« Wieder die erbarmungslose, kalte Stimme, die zuzupacken schien, wie mit eisernen Griffen. Aus der Richtung, in der der Schatten stand, klang es zurück: »Was kann schon einer wollen, der nachts in fremde Wohnungen schleicht?« Es schien, als ob der Schatten sich in die Richtung stürzen wollte, aus der die Stimme gekommen war. »Nicht rühren, habe ich gesagt. Sie hatten Pech, Verehrtester! Gerade in mein Herrenzimmer haben Sie kommen müssen.« — Sol jetzt werden wir uns ein wenig unterhalten, und wenn Sie den leisesten Versuch machen, ihre Stellung zu wechseln, so wissen Sie, was Ihnen blüht.«

Ein Auto ratterte auf der Straße vorbei, einen Augenblick lang blitzten die weißen Lichtkegel der Laternen in das Zimmer herein. Gerade so lange, daß der Schatten neben dem Kamin sich in einen sehr herabgekommen aussehenden Burschen, dessen Gesicht vor Angst verzerrt war, verwandelte. Aus hervorquellenden Augen starrte er in die Richtung, aus der die Stimme gekommen war. Dort am Schreibtisch saß ein hünenhaft gebauter Mann mit grauem Kopf, aufrecht und straff, — unbeweglich — und schon war es wieder stockfinster. — »Woher wußten Sie, daß niemand zu Hause sei?« Scharf, wie die Stimme eines Untersuchungsrichters klang es. — »Ich — ich hörte, wie der Hausmeister jemand erzählte, daß der Diener des Herrn Grafen Ausgang habe.« — »Richtig. Und wie sind Sie hereingekommen? Hat Sie der Hausmeister nicht gesehen?« — »Ich wartete, bis er in seine Wohnung gegangen war. Dann schlich ich die Treppe hinauf. Niemand sah mich. Und herein bin ich dann leicht gekommen.« — »Haben Sie eine Waffe bei sich? Revolver, Schlagzeug, Messer?« — »Nein.« — »Wirklich nicht? Wenn Sie lügen...« — »Nichts habe ich.« — »Gut. Es würde Ihnen auch nichts nützen. Und nun haben Sie die Freundlichkeit, für mich zu telefonieren. Dort auf dem Tischchen, dicht

Gegen den tiefen Kleiderausschnitt wandte sich eine Nürnberger Verordnung aus dem 17. Jahrhundert. In ihr hieß es: »...daß die Weiber vorn am Goller nicht tiefer als einen Quersfinger breit unter dem Knorlein am Halse, hinten eine halbe Elle tiefer ausgeschnitten sein sollen.«

Die Verordnung der im Rokoko beliebten Schönheitspfälsterchen war eine kleine Wissenschaft. Man sprach mit ihnen ohne Worte. Ein Pfälsterchen am Auge bedeutete z. B. Leidenschaft, am Mundwinkel Kußfreudigkeit, zwischen Mund und Kinn Verschwiegenheit usw.

neben Ihnen, steht der Apparat.« Der Schatten rührte sich nicht. »Wird's bald oder muß ich deutlicher werden?«

Der Schatten bewegte sich zwei Schritte nach rechts. Dann knackte die Gabel beim Abnehmen des Hörers. »Drehen Sie auf der Nummerscheibe Null und dann sagen Sie, Sie wollten mit dem Polizeikommissariat sprechen. Es ist hier ganz in der Nähe.«

Der Schatten machte eine jähe Bewegung. »Sie wollen nicht? Ich zähle bis drei. Eins...« Da wiederholte der Bursche gehorsam die Worte, die ihm vorgesprochen waren: »Polizeikommissariat drei.« Wieder klang die Stimme vom Schreibtisch herüber: »Sie werden sagen, daß Graf Erdödy bitten lasse, sofort das Überfallkommando in seine Wohnung zu schicken. Ein Einbrecher habe sich eingeschlichen. Der Kommissar kennt mich, er weiß, wo ich wohne.«

Da schrie der Eindringling auf: »Sie Tier, Sie! Warum quälen Sie mich so?« — Und die Stimme: »Was? Aufbegehren wollen Sie? — Vorwärts — sprechen Sie — eins — zwei —«

Langsam fielen die Worte, die der Graf vorsagte, in das Sprachrohr.

Der Bursche ballte die Fäuste, er wollte auf seinen Peiniger zustürzen, aber die Angst vor dem Revolver hielt ihn zurück. Nun hatte er sich selbst sein Gab geschauelt, in das der andere ihn unbarmherzig hineinstieß.

Stimmen klangen im Vorzimmer auf. Schritte kamen gegen den Raum zu. Die Tür wurde aufgerissen, Blendlaternen warfen ihr Licht in das Zimmer. Dann traten sie ein: zwei Wachleute und ein Herr in Zivil.

»Wo ist der Lichtschalter, Herr Graf?« — »Gleich rechts neben der Tür, Herr Kommissar, klang es herüber. Eine scharfe grausame Heile flutete durch den Raum. »Hände hoch!« Mechanisch gehorchte der Bursche und schon wanden sich wie zwei pressende Schlangen die Fesseln um seine Gelenke.

Der Herr in Zivil war unterdessen zum Schreibtisch gegangen und machte eine Verbeugung. Der Einbrecher sah hinüber.

Was war das? Der Boden schien ihm zu wanken. Fassungslos starrte er auf den Mann am Schreibtisch. Dort saß — in einem Rollstuhl, vor dem er so namenlose Angst gehabt hatte. Schlaff hingen seine Arme herab — kein Revolver — keine Waffe lag vor ihm — nichts.

»Meine Hochachtung vor Ihrer Geistesgegenwart und Ihrem Schneid, Herr Graf, sagte der Kommissar. »Der ehemalige Oberst eines Honved-Regimentes verleugnet sich nie, auch dann nicht, wenn er schon seit mehr als drei Jahren gelähmt ist.«

Die Wachleute stießen den taumelnden Burschen vor sich zur Tür hinaus.

Haydns letzte Ehrung / Eine geschichtliche Erinnerung

Es war am Abend des 27. März 1808. Der greise Meister Joseph Haydn saß in seinem Sorgenstuhl, vor sich eine Kassetten, gefüllt mit zahlreichen Geschenken und Auszeichnungen von Fürstlichkeiten und Musikgesellschaften. Neben ihm stand sein Adlatus Griesinger und zu diesem sagte er: »Wenn mir das Leben zuweilen verdrießlich wird, schau ich mir das alles an. Da freut es mich, daß ich in ganz Europa geehrt bin.«

»Und die Ehrung heute abend, lieber Meister, wird auch nicht ohne sein«, antwortete Griesinger. »Es kommen ja auch der Kaiser und die Kaiserin...«

»Ja es wird gewiß schön werden«, fiel ihm der Meister ins Wort. »Aber meine Ruhe wäre mir doch lieber.«

Nein, es war ihm gar nicht recht, daß er sich aus seinen vier Wänden und in den Festsaal der Universität begeben sollte. Aber Fräulein Magdalena von Kurzböck, seine Liebblingsschülerin, hatte ihm versichert:

»Ganz Wien wartet auf Ihr Erscheinen und die Fürstin Esterhazy läßt Sie abholen.«

Da mußte er schon nachgeben und sich aus seiner Ruhe stören lassen. Und dann freute es ihn ja auch, daß zur Vorfeier seines 77. Geburtstages die 25. Aufführung der »Schöpfung« unter der Leitung des berühmten Italieners Salieri angesetzt worden war. Und die nicht weniger berühmten Sänger Fischer, Radicki und Weinmüller hatten die Solopartien übernommen. Da mußte er schon gehen, denn eine schönere Wiedergabe seines Meisterwerkes würde er wohl kaum mehr erleben.

Der getreue Elßler hatte seinen Herrn sorgfältig hergerichtet: Die hohe gepuderte Perücke auf dem Griesenhaupt, ein weißes Halsband mit goldener Schnalle, eine schwerseidene, weiße gestickte Weste, den braunen Staatsrock mit ebenfalls gestickten Manschetten, schwarze seidene Beinkleider, weiße seidene Strümpfe und schwarze Halbschuhe mit großen silbernen Schnallen. Und nun suchte

der Meister aus seiner Kassetten den Orden heraus, den er heute anlegen wollte. Aber die Wahl war wirklich nicht leicht. Da riet der Diener übermütig: »Tun wir heute einmal alle um. Das gibt auch eine schöne Musik, wenn sie aneinander klumpen.«

»Und ich schau wie ein Pfingstochse aus«, lachte Haydn und fuhr ernst fort: »Je weniger und einfacher, desto größer die Wirkung.«

Endlich entschied er sich für die goldene Medaille des Pariser Konservatoriums, die er seines Wissens in Wien noch nie getragen hatte. Dann erschienen auch schon die Diener der Fürstin Esterhazy, die ihn zum Wagen hinabtrugen.

Vor dem Eingang zur Universität erwarteten ihn bereits Salieri, Beethoven, Hummel, Gyrowetz, Birkenstock, Carlini und Eybler, sowie noch viele andere mehr oder minder bekannte Meister der Töne jener Zeit. Meister Haydn wurde in seinen bekränzten Tragstuhl gesetzt, sechs von den Berühmtheiten hoben ihn auf und trugen ihn durch den Saal. Mit Rücksicht auf seinen kränklichen Zustand war gebeten worden, laute Kundgebungen zu unterlassen. Bei seinem Anblick erhoben sich das Kaiserpaar und die Erzherzöge, um ihn auf diese Weise zu ehren. Plötzlich flatterten zahllose Gedichte in den Saal und adelige Damen überreichten dem Meister weitere poetische Huldigungen, die in seidene Bänder gestickt waren. Schließlich konnte das Publikum seine Erregung doch nicht meistern, und ein Sturm der Begeisterung rauschte auf.

Der greise Haydn war aufs tiefste ergriffen und seine innere Bewegung so groß, daß er zu zittern begann. Da man fürchtete, daß er fieber, hüllten ihn die Damen in ihre kostbaren Schals und Pelzmäntel ein. Der Begeisterungssturm hatte sich aber bei Haydn derart beläbend ausgewirkt, daß er die Umhüllung von sich warf, ohne jede Hilfe auf das Podium stieg, zum Klavier schritt

und seine unsterbliche »Hymne« zu spielen begann. Als er damit zu Ende war, sank er aber wieder kraftlos in sich zusammen. Nun hüllten ihn die Damen abermals ein und setzten ihn in die erste Reihe zwischen die Fürstin Esterhazy und Magdalena von Kurzböck.

Die darauf folgende Aufführung der durch Carlini ins Italienische übersetzten »Schöpfung« ste in dem Meister eine derartige Ergriffenheit aus, daß er seine Hände gegen den Himmel hob und hervorstieß: »Es kommt alles von dort!«

Er konnte jedoch nur den ersten Teil seines Wertes anhören. Dann brach er so völlig zusammen, daß er wieder hinausgetragen und nach Hause geschafft werden mußte. Zuvor nahm er aber Abschied und segnete alle, indem er stumm seine Hände erhob.

Dies war wohl das letzte öffentliche Erscheinen und Spiel des Meisters gewesen, aber noch nicht die allerletzte Begeisterung, die seine Gebrechlichkeit auf kurze Augenblicke zu überwinden vermochte. Denn über ein Jahr später, fünf Tage vor seinem Hinscheiden, am 26. Mai 1809, spielte er noch dreimal hintereinander seine »Hymne« und, wie der Diener Elßler berichtete, mit einem Ausdruck, über den er sich selbst wunderte.

Franz Löser

Wagner korrigiert

Wohl kaum ein Komponist verstand sich so auf die Kunst der Menschenbehandlung wie Richard Wagner. Er wußte jeden Menschen für sich zu gewinnen, was bei den Orchestermusikern, die seine Musik als »Neutöner« empfanden, nicht immer einfach war. Einmal nahm Wagner im Kgl. Opernhaus zu Berlin an der Einstudierung von »Tristan und Isolde« teil. Er fand, daß das Orchester viel zu laut spielte und die Sänger übertönte. »Ich weiß schon«, sagte er verbindlich zu den Musikern, »es liegt nicht an Ihnen. Ich habe es so ungeschickt komponiert und bemerke es erst jetzt!« Und

Kleine Merkwürdigkeiten

In Mexiko-City ist ein Museum der »magischen Gifte« eröffnet worden, das von einem dortigen Wissenschaftler eingerichtet wurde, der sich in jahrzehntelanger Tätigkeit dem Studium der modernen Forschung zum Teil noch völlig unbekannter Pflanzengifte der Eingeborenen widmete. Da gibt es ein Gift, das als »Gläserner Sarg« bezeichnet wird, weil es bei dem, dem es verabreicht wird, einen dem Scheintod ähnlichen Zustand hervorruft, dann das Peyotlgift, das aus einer Kakteenart gewonnen wird und zum »Geisteserker« macht, und manche andere. Das seltsamste der »magischen Gifte« ist jedoch der Sinicuichisaft, in dem die sagenhafte Lethequelle der Antike zur Wirklichkeit geworden scheint: Der Zaubersaft löscht das Gedächtnis aus, der Sinicuichitrinker vergißt seine Sorgen und Kummer ebenso wie seinen Namen und seine Herkunft, er lebt wie im Traum und erwacht erst nach Tagen aus dem merkwürdigen Dämmerzustand.

Die Dachstühle alter Kirchen sind mitunter wahre Wunderwerke der Baukunst. Schier unglaublich ist aber auch, was sich in solch einem verwirrenden Wald von Balken und Bohlen im Lauf der Zeit an Schmutz ansammeln kann. Als man kürzlich den Dachstuhl des Stephansdoms zu Wien, dessen ältester Teil auf ein Alter von rund 800 Jahren zurückblicken kann, einer eingehenden Untersuchung unterzog und bei dieser Gelegenheit auch gründlich reinigte, wurden nicht weniger als 120.000 Kilogramm Schmutz entfernt.

Chinesische Weisheit

Um einen Baum auszugraben, mußt du an der Wurzel beginnen.

Ein bißchen Ungeduld verdirbt große Pläne.

Vergeude deine Tage nicht; der helle Frühling kehrt diesen Weg nicht wieder.

Wenn du unablässig eine Eisenstange schleifst, kannst du eine Nadel daraus machen.

Du ziehst ein Jahr lang Blumen und siehst sie nur zehn Tage lang.

Du kannst nicht klatschen mit einer Hand. Worte sind leer, aber der Schreibpinsel hinterläßt Spuren.

Ein guter Redner ist nicht so viel wert wie ein guter Zuhörer.

Hat man mit einem Wort keinen Erfolg, so nützen zehntausende nichts.

Spricht einer von meinen Tugenden, so bestiehlt er mich; spricht er von meinen Lasten, so ist er mein Lehrer.

Türme mißt man an ihren Schatten, große Männer an denen, die übel von ihnen reden. Lippen — süße Melone, Herz — bittere Melone.

Ohne klaren Spiegel kann eine Frau nicht wissen, ob der Puder glatt ist auf ihrem Gesicht; ohne wahren Freund kann der verständige Mann nicht wissen, welche Fehler er hat.

Der Mensch sieht den Gewinn, nicht die Gefahr.

Führt der Blinde den Blinden, fallen beide ins Wasser.

Willst du dein Essen, beleidige den Koch nicht.

Der verliert nichts, der sich ein zweites Mal umsieht.

Schlägst du eine Schlange, ohne sie zu töten, wird sie sich drehen und dich beißen.

Die Vergeltung für Gut und Böse ist wie der Schatten, der dem Körper folgt.

Betrachte die Vergangenheit, und du wirst die Zukunft kennen.

Wasser in der Ferne kann kein Feuer in der Nähe löschen.

Mitgeteilt von H. B. Wagenseil.

schon spielten die Musiker so gedeckt, daß die Sänger ohne Mühe verständlich waren. In einer Konzertprobe mit der »Tannhäuser«-Ouvertüre verlangte Richard Wagner vom 1. Hornisten die ersten Takte des Choral im Pilgerchor mehr gebunden. Nach mehrfachen vergeblichen Ansätzen erklärte der Bläser, daß die Stelle auf dem Horn einfach nicht zu binden sei. »Ja, mein Lieber«, meinte Wagner, »wofür wären wir dann Künstler?« Und die betreffende Stelle erklang gebunden.

Der Esel

In Frankfurt hatten sie einmal einen Charakterspieler, der durch die außergewöhnliche Größe seiner Begabung und seiner Ohren ausgezeichnet war. Man kann sich denken, welche Fülle unzarter Scherze er von seinen Kollegen hinzunehmen hatte. Am schlimmsten trieb es der »Bonvivant«, — ohne in seiner schlichten Einfalt zu ahnen, welches Unheil er eines Tages über sein Haupt bringen würde.

»Tja«, sagte nämlich der Charakterspieler, als es ihm zu dumm wurde, vor vielen Leuten, »Ihr Kopf und meine Ohren, das gäbe einen Esel!«

»Es lebe die Freiheit!«

Als Napoleon seinen Willen durchsetzen wollte, Konsul auf Lebenszeit zu werden, ließ General St. Hilaire sein Korps antreten und hielt folgende Ansprache:

»Kameraden! Das französische Volk erwägt, den General Bonaparte zum Konsul auf Lebenszeit zu ernennen. Auch ihr sollt eure Meinung äußern. Kameraden! Die Meinungsäußerung des Volkes muß frei sein, und ich will euch um keinen Preis der Welt irgendwie beeinflussen. Eines aber laßt euch vorher gesagt sein: Den ersten, der dagegen stimmt, lasse ich vor der Front des Regiments erschließen. Es lebe die Republik und die Freiheit!«

Tako se je končala Jugoslavija

Spisal Danilo Gregorić Copyright 1943 by Wilhelm Goldmann Verlag in Leipzig 34

Pavel je odprl oči in predljivo pogledal generala, ki je še vedno, poteč se in brez sape, stal pred njim:

»Je li to v zvezi z generalom Simovićem?«
Tega ne vem, Kraljevska Visokost. Rekli so mi, da zahteva kralj vaš povratek in da je Simovića postavil za ministrskega predsednika.

Princ je vstal. No, sedaj jo pa imamo. Puč ravno tako ko 1903. leta, Simovića bi bil vendar moral dati zapreti.

S prekritimi rokami je slonel princ ob oknu in srepo gledal predse. Z največjim naporom je obvladal svojo razburjenost. Temu možakarju tu v uniformi ni hotel pokazati, kaj se je godilo v njem. Kajti to, kar se je godilo v njem, je bilo strašno. Popolnoma jasno je videl: to je bil konec. Generali imajo malega Petra v svojih rokah in so ga izkoristili za svoje umazane cilje. In vse, kar je Pavel v zadnjih mesecih najbolj ugonabljajočega dela ob največjem samozatajevanju, ob svoji angleški vzgoji in angleški miselnosti, ustvaril, da bi ohranil mir državi, je zdaj pač že uničeno.

Ravnokar je hotel še nekaj odvrniti generalu in ga nekaj vprašati, ko je prihitel v voz nek pobočnik.

»Kraljevska Visokost, dr. Maček vas nujno prosi, da počakate nanj tukaj še nekaj minut. Gre za stvar, ki je za vas osebno in za državo največje važnosti, mi je rekel.«

Pavel je samo pokimal. Maček je gotovo imel že natančna poročila o dogodkih v Belgradu, tu bo vsaj lahko zvedel kaj natančnejšega. Prosil je generala, naj počaka zunanaj. In nekaj minut pozneje je že sedel Maček s svojim dobrodušnim širokim kmečkim obrazom pred princem.

Njegovo poročilo je bilo kratko. Pripovedoval je, da ga je šutej pred nekaj urami pozval na telefonu in mu sporočil, da so vsi ministri zaprti v generalnem štabu; zahteva se, naj vstopijo Hrvatje z Mačkom na čelu v Simovićevo vlado. Šutej je bil telefonično izrazil svoje pomisleke o avtentičnosti kraljeve proklamacije in menil, da so pač povsod vmes Simović in njegovi pomagači. Kakor vse kaže, se je možem v Belgradu v resnici posrečilo, polastiti se vlade.

»Pojdite vendar sedaj z menoj k Šubašiću v banovinsko palačo. Tam se lahko pogovorimo o tem, Kraljevska Visokost!« je rekel Maček, ko je bil končal svoje poročilo.

»In general Nedeljković?« je vprašal princ.
»Ta mora čakati na peronu tako dolgo, in jaz pustim nekaj svojih ljudi tukaj, ti ga lahko stražijo, da ne bo odbežal in napravil neumnosti.«

Nedeljković je hotel ugovarjati, a se je moral ukloniti. In tako so v delovni sobi bana Šubašića sedeli trije možje skupaj in se posvetovali.

»Kraljevska Visokost, predvsem morate ostati tukaj v Zagrebu, dokler ni stvar tam spodaj pojasnjena. Jaz svojih ljudi ne pustim v vlado in potem homo že videli, kaj bo opravil gospod Simović s svojimi častniki tako čisto brez Hrvatov.«

To je bil po kratkem posnetku položaja predlagal princ Maček. Princ je ogledoval svoje nohte na roki.

»In vi, Šubašić, kaj mislite vi o tem?«

Gladko kakor jegulja in v dovršeni obliki kakor zmijaz, z zaledenim uljudnim smehljajem in fino udušenim glasom je menil ban:

»Za vašo Kraljevska Visokost bi to bilo vse-kakor najbolje. Kajpak, nastalo bi lahko vprašanje, kako se dogodki razvijajo potem naprej.«

Princ je opazil: Bila je neka razlika med Šubašićem in Mačkom. Maček je bil vsekakor brezpogojno lojalni. Šubašić je pa na videz hotel še enkrat preizkusiti, kaj se v Belgradu prav za prav dogaja, preden se je kje vezal. Tu je pa že Maček nadaljeval:

»Nedeljkovića takoj tukaj odstavite. Izberemo zagrebškega divizionarja generala Marića in mu poverimo vodstvo armije. Marić je Hrvat in je vam brezpogojno udan. Potem se pač lahko pogajamo s Simovićem in zahtevamo, da se naj zopet umakne.«

»Kaj pa če Simović tega ne bo hotel storiti? Če on in tisti, ki stoji za njim, ki so zelo močni in ki jih je treba iskati preko mej, nikakor ne bi hoteli popustiti?« je menil princ in pogledal Mačka polno v obraz.

»Potem dobi Simović pač kratkoročen ultimatum in če takoj ne odneha, korakamo z lojalnimi četami proti Belgradu. Če se pokaze močan odpor, ki je strujen okrog vaše osebe, se pač tudi druge garnizije ne bodo zlahka podale Simoviću.«

»In moj nečak, kralj?« je vprašal princ še enkrat.

Sedaj je umolknil tudi Maček. Tukaj je pač bila težkoča, v tem je bil fino zasnovani načrt zarotnikov Vojska je bila prisegla kralju. Če je torej sedaj Simović v kraljevem imenu nastopil proti princu, so postopale čete, ki so bile lojalne proti princu, prav za prav proti kralju, torej proti svoji prisegi. Maček je pomislil nekaj minut. Toda naglo se je zavedel.

»Marić je energičen, in treba je narodu pokazati in predvsem vojakom, da je kralj Peter

Povratek kraljevega namestnika Pavla v Belgrad

In tako se je tudi zgodilo. Maček in Šubašić sta spremila princa zopet na kolodvor. Generala Nedeljkovića so poklicali iz policijskega komisarjata, kjer je bil začasno nervozno hodil gor in dol, in sporočili so mu tudi, da se bo princ sedaj odpeljal v Belgrad. Nedeljković je še poslal nekaj mladih častnikov v dvorni vlak: princ je vstopil. Maček je ostal nekaj trenutkov na peronu in gledal za vlakom, ki se je počasi zopet oddaljal v smeri proti Belgradu. Nato je skomizgnil s svojo belo kmečko glavo in s težkimi koraki šel proti izhodu. Imel je princa v resnici rad. Kaj bo moral sedaj še vse doživeti pri teh brezobzirnežih tam dol!

Ni bila to nobena prijetna vožnja do Belgrada. Princ je govoril malo, Šubašić je diskretno molčal. Trajalo je celo večnost, da so se počasi približali glavnemu mestu. Neskončna ravnina, na desni in levi čisto ravni tiri, je ležala zelena pod prvimi toplimi pomladanskimi soncem. Tu in tam je bilo videti kmete na polju. Mala mesteca, na široko raztresena po ravnini, so bila edina izprememba, ki se je nudila očem. Vsa so bila na videz enaka. V vseh se je nahajala ena ulica kralja Petra in en trg kralja Aleksandra. Ali pa narobe, Aleksandrova ulica in trg kralja Petra. In povsod so bili mali županji in trgovci in obrtniki in nekaj uradnikov. In ti so sedeli tako v tej panonski ravnini, prav za prav daleč proč od Evrope. Tu v teh malih mestih niso vedeli ničesar o ogromnih odgovornostih in o veliki politični igri; tu je potekalo življenje mirno, tudi če je kje zunaj trčil ves svet oborožen skupaj. Tu pa tam je pač zmanjkalo kakšnega mladega človeka, in ta je potem prišel na dopust, zarjavel in občudovan po sosedih. Toda prebitek pri jedi in pijanci je ostal vedno enak in bi ostal enak, karkoli bi se zgodilo s pokrajino. Ravnina, to izobilje, je tudi človeku

jetnik zarotnikov, in da mi nastopamo za njegovo osvoboditev.

Toda princ je opazil po Mačkovem glasu, da ni bil več tako siguran, in da je bilo pač vendar zelo tehtno vprašanje, ki ga je bil nadel. Vsekakor pa je Maček ostal pri svojem načrtu, čeprav se je Šubašić držal dosti bolj rezerviranega in se ni popolnoma odkrito in s prepričanjem pridružil Mačkovim nazorom. Posvetovanja so trajala precej dolgo. Končno je rekel Pavel:

»Vi mislite dobro, ljubí moj dr. Maček, pa vendar ne gre tako, kakor si predstavljate to stvar. Prvič pomeni to državljansko vojno, in sicer državljansko vojno med Srbi in Hrvati. To pa je tisto, česar ravno nisem hotel pred 2 letoma, in zato sem usmeril vso svojo politiko na sporazum med obema narodoma. Če sedaj nastopite z zagrebškim armijskim poveljstvom proti Belgradu, imate očiten srbsko-hrvatski spor. In potem razpade država. To je popolnoma sigurno. In potem, imam pač navezadnje tudi ženo in otroke. Ti sede v Belgradu, torej v oblasti upornikov. Kot državnik ne bi mogel zagovarjati, da bi se država potegnila v državljansko vojno. In kot oče ne, da bi svojo hišo pustil na cedilu.«

Maček je hotel nekaj odvrniti, toda princ mu je s kratkim zamahom roke odrezal besedo.

»Ne, ne, ne. Ze vem, kaj storim. Ne gre, na žalost. Voz drda po strmini navzdol, ne morem ga več zadržati. Če vstopite vi s svojimi ljudmi v vlado, kakor zahteva Simović, boste imeli vsaj toliko vpliva, da morebiti še lahko preprečite, da bi naša država doživela najhujše. Imam popolno zaupanje do vas in do Kulovca tudi. On in njegovi Slovenci so brezpogojno za politiko pakta. Nanj se lahko zanašate. Peljem se v Belgrad. Vi ostanete začasno še tu in poskusite, od tukaj čim najbolj vplivati na reči. Gospod Šubašić pa bi šel lahko z menoj.«

vtisnilo svoj pečat. Udobno živi in sit je. Takšni so vsi. Zabavljajo čez vlado, ker spada to k dobri oliki, pa si ne mislijo nič posebnega pri tem. In če pridejo kdaj volitve, se čutijo važne državljane.

Mračilo se je že, ko se je pripeljal vlak na kolodvor v Zemunu, v belgrajskem predmestju. Na peronu sta stala dva častnika v letalski uniformi. Bila sta polkovnika Srb Savić in Hrvat Rupčić. Princ naj bi izstopil tukaj, ne v Belgradu, da ne bi vzbujal pozornosti. Šubašić se pa lahko mirno pelje naprej.

»Vdano je princ izstopil. Sklenil je bil, da prenese vse in da se v ničemer ne poniža pred temi ljudmi, ki so mislili, da lahko s cenenimi publicami in nasilnimi sredstvi delajo politiko. Savić je bil prej njegov pobočnik. Stori je bil veliko dobrega temu letalcu, ki prav za prav ni imel nobenih uspehov v svoji stroki, a se je zato znal dobro vesti pri dvoru in v salonu.

Oba polkovnika sta vzela princa v sredo. Savić ga je prijel za roko. Čisto tako, kakor to store policaji, če koga aretirajo. Princ ga je pogledal z malim ironičnim smehljajem, in počasi, kakor sramežljivo, ga je roka zopet popustila. Savić je gledal na tla, vtem ko je šel zavraven princa do velikega črnega vladnega avtomobila, ki je stal pred kolodvorom.

Princ in oba polkovnika sta vstopila. Poleg vozača je sedel nek stotnik, čegar obraza princ ni mogel spoznati. Toda voz je spoznal zopet. Bil je to veliki Cadillacov avto ministrskega predsednika. Kaj se je neki zgodilo s Cvetkovičem?

Vtem ko se je voz naglo premikal do mosta, se je sklonil stotnik k vozaču:

»Torej pazi! Če pridemo gori po Teraziji in če ti rečem, da vozi počasi, stori tako. In če jaz hočem iz voza, skočiš ti na drugi strani ven in zgineš kakor hitro mogoče, avto pa pušči stati!«

Vozač je prikimal. Z naporom je premišljeval, kaj neki to pomeni. Leta in leta je že vozil visoko gospodo, pa se mu kaj takega še ni pripetilo. Imeti zaprtega princa v vozu! In potem to čudno povelje, da naj skoči ven!

Naenkrat je moža ledeno preletelo. Čutil je, da mu je izstopil pot iz vseh znojnic. Danes se je bil vozil po Teraziji in videl spredele demonstrantov, razcapane postave iz predmestij, z njihovim pijanim dretjem in njihovimi dvignjenimi komunističnimi pestmi. Mar so hoteli princa izročiti tem ljudem? Saj drugače pač ni moglo biti, če so zapustili voz tu sredi ceste v kakšnem obhodu demonstrantov.

Vozač je stisnil zobe, misliče brade so izstopile iz njegovega grobeža, trdega kmečkega obraza. Bil je navajen na red in da je stal strumno, in danes je vse postalo tako čisto drugače. Množica je lahko rjula po ulicah, kakor je hotela, in orožniki so stali brez zanimanja okrog, očito jim je bilo dano povelje, da na noben način ne nastopijo. Možu je prišlo na misel, da je to konec sveta, ki je napočil. Bral je bil nekaj o revolucijah, a si ni mogel nikdar ničesar pravilnega predstavljati o tem. Ampak takšne je morala biti podoba revolucije. On je bil navajen, da uboga povelja. Torej le ne misli, kaj se zgodi naprej; in če bo dobil na Teraziji zgoraj ukaz, da ustavi, bo to tudi storil.

Toda do tega ni prišlo. Nobenega povelja za »stoj« ni bilo, in avtomobil se je z nezmanjšano hitrostjo vozil skozi stranske ulice do kamenitega kipa pri poslopju generalnega štaba.

Princ je izstopil, zraven njega na desni in levi oba letalska častnika.

Ko se je princ na stopnišču hotel obrniti proti dvigalu, ga je Savić zopet prijel za ramo: »Ne, gospod, tokrat lahko tudi peš greste gor!«

Princ ni trenil z obrazom in šel s togim obrazom s trdno stisnjenimi ožkami ustnicami med obema naprej. Tokrat je njegov obraz postal samo za spoznanje bolj blede, kakor navadno. V delovni sobi šefa generalnega štaba je sedel Simović. Okrog njega v globokih stolih generali Ilić, Mirković, Kosić in še nekaj drugih. Nihče ni vstal, ko je princ vstopil. Pač pa nobeden generalov, ki so se tako neotesano vedli, ni zmogel, da bi kraljevemu namestniku pogledal v obraz. Naposled je rekel nekdo: »Usedite se vendar!«

Hladni, popolnoma brezstrastni glas princa je odgovoril: »Ne, če vi sedite, bom jaz stala.«

In tako je stal sedaj v svoji modri tesni obleki, oprajoč se z obema rokama na držaj dežnika, aredi sobe in ostal tako do konca razgovora.

Simović je zahteval od njega, naj takoj odstopi. Po storjenem sklepu je izjavil Pavel takoj, da to zahteva izpolni, in da zahteva, naj privedejo sem tudi oba druga namestnika dra. Stankovića in Perovića.

Bilo mu je že vseeno. Prepričan je bil, da se ne da nič več rešiti in je imel le še to v mislih, ki so niti najmanj ne ponižala pred temi ljudmi, ki so se končno ojunčili, da so predrzno in zasmehljivo zijali vanj. In tako je tudi ostal, ko so iz gradu Dedinja pripeljali oba kraljeva namestnika in dvornega ministra. Antić v poslopje generalnega štaba. Ti trije najprej niso hoteli zapustiti kralja, toda ko je prišel potem k telefonu tudi princ in jim dal nalog, naj pridejo takoj k njemu, so končno uvideli, da ne koristi noben odpor več. Poslovili so se od mladega kralja, ki je bil ves dan zbegano prebil med njimi in le pri kosilu bil za kratko dobo pri svoji teti princesinji Olgi.

Na beli poli papirja je bilo podpisano besedilo odstopa. Ti trije podpisli, ki so bili izza 1934. leta drug poleg drugega na vseh važnih spisih, so bili tukaj zadnjič skupno postavljani na listino, pač najusodnejšo izmed vseh, kar so jih doslej bili predložili trem kraljevim namestnikom.

(Dolge prihodnjice)

Usoda kmetice Milke Martonove

SPISAL KRIEGSBERICHTER KARL OTTO ZOTTMANN COPYRIGHT BY DEUTSCHER VERLAG, BERLIN

Ko se je potem sonce dvignilo više, je prišlo vedno bliže brnenje letala, ki je letelo proti Prijedoru. Napravilo je velik ovinek okrog mesta in se potem spustilo niže. Nekaj metrov nad mano je tuleče brnelo preko mene in se obrnilo proti zelenim poljem, ki so ležala ob cesti. Tu sta se pojavili, ne da bi jih jaz bila prej opazila, še dve mali letali v zraku in podili čez hiše, hribe in drevesa.

Veliko letalo je bilo na tleh in drdralo preko zelene plošče. Jedva se je ustavilo, že so skočili iz njega vojaki in tekli, eden izmed njih daleč naprej proti cesti. In nekaj sekund pozneje so skočile tolpe iz svojih lukenj in streljale s svojimi puškami na stoječe letalo, čegar motorji so bili še vedno v teku. Ko so ga gosteje obkrožili, je zopet zabrnelo, in kolesa so se začela premikati. Tolpe so se vrgle na tla in veliki pišč je odletel preko njih v gorovje. Nato je zopet krožil po cesti.

Spodaj ob zraku so sedeli Nemci in bili obkoljeni po tolpah. Streljali so iz pušk in strojnih pištol, in letala so jih obkroževala ter streljala s svojimi strojnimi navzdol. Nobeden izmed mož si ni upal bliže.

Meni je do vratu utripalo srce, če jih bodo ujeli. Končno, končno ko sem že čakala celo večnost, so prenehali s streljanjem. Mar Nemci niso imeli nobene municije več? Tu so boljševidi zopet poskočili in se vkopali blizu zraven njih, kajti takoj so bila letala nad njimi in streljala na nje navzdol.

Iz daljave je bobnelo kakor vrsta hitrih strelcov. To je prihajalo od deželne ceste. Mar so Nemci že tako hitro napredovali? Pogledala sem navzdol na cesto in videla, da se je dvigal siv oblak nad visokimi topoli, ki se je počasi premikal do Prijedora. Hrup je postal vedno glasnejši in natančnejši.

Podoba je bila, kakor da streljajo z novimi strojnimi ali brzimi topovi.

Spodaj so bili sedaj že čisto blizu pred Nemci. Slo je morda samo še za sekunde, pa bi jim skočili za vrat. Toda tu so se premikali kadečel se, sivi oklopniki po cesti navzdol. Zdelo se je, kakor da letijo zraven dreves, da bi prinesli rešitev tovaršem.

Ko so tako naglo prodirali, so se tolpe umaknile in tekle čez polja v mesto.

Oklopniki pa so prihajali in eden izmed vojakov se je popel spredaj navzgor. Peljali so se v Prijedor. Popolnoma so prišli močni odredi nemških vojakov, ki so po kratkem boju Prijedor zavzeli in zasedli.

V Kozaro so začeli sedaj zganjati kmečko prebivalstvo. Dečki in mlade žene so morali, hočeš nočeš, poslovati kot ogleduhi; mladeničem in možem so stisnili puške v roke. Gorske vasi so sličile velikim vojnim taboriščem. Zvino so gnali v gozd, kjer se je pasla med dolinami in globelmi.

Bili smo popolnoma obkoljeni. V nižavah Vrbasa so stali nemški kmetje iz Windhorsta in Königsberga s svojimi nadomestnim krdelom, ki so štillili svoje lastno imetje in premoženje, kmetije ob cesti od Banjaluke v Bosansko Gradiško. Na cesti v Prijedor so šli nemški polki v boj. Prišli so dol od Dubice, da sklenejo obroč, čegar naravna severna meja je bila Sava, na kateri so se prevažali ogrski topničarski čolni in oklopní čolni in streljali v vasi.

Vsi so bili še korajžni, kajti bilo je mnogo pušk in dovolj municije, ki so jo pribavili iz Like, Dalmacije in Crne gore. Strmi gorski grebeni so bili povsod zasedeni malo cest v grmovje, so napravili skoraj neohodne z mnogimi drevesnimi in cestnimi zapovami in

povrh so bili še natrpani z ostrostrelci črnogorskih tolp.

Nekega dne pozneje so padale prve bombe, ki so imele strahovit učinek. Ljudje in živina so rjoveče tekali okrog. Kar je bilo zadeto, se je krvaveče vlelo med njimi.

Nato se je urilo v streljanju topništvo in obstreljevalo obsejne vasi v gorovju. Strelji so šli preko naših prvih vrst in so napravili v vaseh in taboriščih močno razdejanje in zmedo.

Zvečer sta prišla Soša in Nela; on v temno-rjavem usnjenem jopiču in ona v citronastorumeni obleki, v kateri so jo vedno videli, in sta klicala kmete.

»Sovjeti stoji že pri Sarajevu, je zaklical on, in samo malo dni se morate še držati, sodrugli! Naši klici za Stalinovo pomoč niso bili zaman. Ena armada s svojimi oklopniki in letali je že spotoma semkaj in nas bo sprejela. Takrat pa bomo mi zmagali in bomo odločali o državi, kajti mi smo pionirji Moskve in udarne čete, ki so ponesle boljše življenje v vse gore in doline Hrvatske in Srbije.«

Kmetje so molčali, toda globoko se jih je dojmilo, ko je Soša govoril o sovjetski armadi, ki bo prodirala do Sarajeva.

Nela je govorila potem ženam in jih opominjala, naj vztrajajo. Vprašala je, če bi katero veselilo, streljati s puškami, pa makar samo zato, da si brani nekoč življenje. Javilo se jih je nekaj, ki so bile prihodnji dan opremljene kot možiki. Tem so lasje pristigli na kratko, dobile so hlače in usnjene paze s torbami za patrone in puške. Pozneje so se tudi učile, sprožiti in metati srbske ročne granate.

Nemci so vdrl v prihodnjih tednih po težkih bojih v doline. V pragozdih in gorah so počasi prodirali. Tolpe so se srdito upirale in boja čisto niso opustile prej, dokler niso obležali vsi mrtvi na tleh.

Cim bolj so se Nemci približevali, tem gosteje so vpraševali kmetje, kje so ostali moskoviti, ki bi pač že morali biti v Sarajevu. Sedaj so jim rekli, da so zadržani, češ da so Nemci vrgli tja ojačenja. »Če ne pridejo kmalu« so rekli kmetje, in nas konec, kajti naše žene se strašno bojijo bomb.

Imeli so sedaj mnogo zborovanj in rekli, da je vsak, ki se ne bi hotel več udeležiti in ki ga je strah, izdajalec in da bo ustreljen. Še več mesecev se bodo mogli držati, ker so vsa živila in velike množice živil v skrivališčih varne pred nemškimi letali. Samo naj vsak ostane trd.

Tu so vzdihovali kmetje, in kmetice so se držale za prsi. Ko pa so poveljniki tolpe videli, da je kmetom, čim dalj traja boj, tem bolj žal, da so šli z njimi, so sklic li tajno posvetovanje in se razgovarjali.

Odposlali so sle, ki so morali iti k vrhovnemu vodji tolpe v Liko in ga vprašali, kaj naj store.

Od dneva do dneva pa je boj postal brezupnejši. Mnogo vasi so že bili izpraznili in samo v središču ležeče gore in doline so še bile v rokah tolpe.

Tu je prišlo povelje, da se mora vsak, kdor nosi puško, prebiti in predreti.

Mnogo se jih je ponoči prepeljalo na malih čolnih čez Savo in tam so jih ujeli ustaši, ki so imeli z bunkarji zaseden onostranski višji breg reke.

Drugi so vrgli puške v reko in si vzeli kakšno poljsko orodje, da bi jih na tak način prepoznali kot kmete, in poskušali splaziti se skozi sovražne linije. Močna skupina pa je v nenadnem nočnem napadu sunila od bregov navzdol in napravila vrata v sovražni obkolitvi, ki so se sicer kmalu zopet zaprla, vendar je pa še prej veliko tolpe ušlo skozi njo.

Nekateri so se s svojimi otroci skrili v grmovju, toda Nemci so preiskali ves gozd in jih pozvali ven.

(Dolge prihodnjice)

Sodrug Zvija obtožuje

PK. Sedel je v minuli noči pri surovo stesani mizi taborske straže in pisal. Vrstico za vrstico je čečkal na umazani krpici papirju vtem, ko je svetloba plapolajoče svede odražala relieksa notranje razgibanosti, ki je bila vzrok in znak njegovega dejanja. Zvonimir Zvija je pisal svojim »sodrugom«; svojim stariim sobojevnikom tam preko pri komunističnih tolpač, ki se bojujejo za »svobodo delavskega in kmečkega razreda« na Balkanu.

Bivši gledališki igralec in poznejši bandit prinese ozkopopisani papir sam nemškemu častniku, ki ga pozna od zaslišanja:

»Berite moje, na sodruga naslovljeno pismo! Pokličite tolmača! Dajte si prevesti! Jaz sporočam s tem resnico svojim bratom pri partizanih — proti lažem komisarjev in štabu!»

Z vsem svojim nemškim besednim zakladom poskuša prikazati pomen svojega pisma, njegov živahen temperament se združi z živo gestikulacijo gledališkega igralca, ki je morda še ne pred dolgim časom ugajala občinstvu na odrih v Beogradu in Zagrebu.

Nato prestavlja nemški tolmač stavek za stavkom. »Sodrug!« jih naziva, morda enega izmed njih, morda vse: »Hodil sem s Teboj dve in pol leti od Istre preko Primorja, Korduna, Bosne, Dalmacije in Črne gore. Ali se še spomniš, kako sva polna idealov in s požrtvovalnostjo odšla iz mesta v veri, da se bova bojevala za solidarnost, enakopravnost in pravičnost, za zatiranje in nesrečne? Ali se še spomniš na ofenzivo na Petrovom gorovju, italijanske ofenzive na Drenici, nemške ofenzive na Kranjskem, v Bosni in Dalmaciji?»

Nad 30 mesecev se je bil Zvonimir Zvija bojeval v divjem gorovju in Krasu bivše Jugoslavije. Vrh tega je bil leto dni v štabu vrhovnega vodstva, spadal k najozjemu krogu neposrednih sodelavcev Tita, čegar pravi značaj pozna bolje kot katerikoli izmed preprostih proletarcev, ki se pod njegovim vodstvom bojujejo še v dobri veri.

»Sodrug! Ali se še spomniš, kako sva bosa stala na straži pred cerkvijo v Drenici, vtem ko so oni od štaba in okrajnega komiteja spali na blazinah pred oltarjem? Ali se spomniš na naše kote z vodeno juho vedno brez kruha, vtem ko si je »glavni štab Hrvatske« zase dal pripraviti ocvrte piščance in čokolade, ki jim jih je prinesel iz Zagreba Bogdan Popović? Ali Ti je še v spominu, kako smo v Bihacu prišli mimo hotela Bosne in videli, kako so se glavni štab in člani protifašističnega sveta prehranili. In mi pa nismo dobili niti žlice sladkorja, da bi si lahko skuhali čaja zaradi mrzlice naše hrane!»

»Ali se še spomniš, sodrug, kako nam je bilo pri srcu v Cazinu, ko se je unijani član glavnega štaba župnik Vlado Zečević in se poljuboval z našimi sodružicami, vtem ko smo mi zunaj v dežju lačni stali na straži? Ali se spomniš, kako smo, ko so od utrjevanja popadali naši konji, vlekli na cesti od Pozušja do Duvna mnogo z bolniki polno naloženih voz, in je peljal mimo nas luksurni avtomobil z gospo in otroci poveljnika V. pesa, Vicke?»

Po jasnem, treznem glasu prevajalca zveni vsaka vrsta tega pisma kot obtožba. Toda to pismo ne očita v službi komunistične internacionale stoječim Titovim komisarjem samo človeškega izdajstva glede njihovih žrtv, ampak tudi politično, in ga prikaže njihovim žrtvam kot resnično:

»Ali se še spomniš, kako smo razočarani preiskali solze, ko smo ob Pivi videli, da smo z našimi najboljšimi ranjenimi bojevniki sami in zapuščeni? Ali se spomniš sodružice Turkovičeve, popularne komunistke iz Zagreba, ki se je jokala od žalosti in razočaranja, ko je videla, da je poveljnik dalmatinskega bataljona Petica s puškinim kopitom tolkel po ranjenih, ki so hoteli iti z vojaštvom, da bi se rešili, češ, da pri nas ni nobene pomoči za ranjence? Koliko krivic in ponižanj smo morali doživeti od strani tistih, ki smo jih nekdanji častili bolj ko naše življenje, ko naše žene in naše otroke? Je li bilo v resnici dostojno od Sovjetov, da so nas pozivali k odporu, da smo morali za-

četi z ofenzivo, vtem ko so Angleži mislili taktično, bili oprezní in se varovali, tako da smo le mi trdovratno nastopali in padali?»

»Vprašam Te, sodrug: Kdo me more danes še obsoditi, če ne morem prenašati teh krivic, tega razuzdanega življenja in pritiska, če ne morem več gledati teh grozodejstev, teh muk v naši domovini in tega umiranja najboljših naših sodrugov in sodružic, če ne morem več verjeti in zaupati obljubam? Morda komunistična stranka, za katero sem se bojeval in bil trikrat ranjen, za katero sem zgubil polovico svojega življenja in svoje zdravje? Ne, naši voditelji so nas priganjali k temu, da smo se bojevali za njihove lastne politične interese in ne za interese delavskega razreda, kajti sicer nam ne bi bili prigovarjali, naj se zgodaj upremo, preden so nam mogli pomagati.»

»Sodrug! Danes, ko se nahajam pri nemški armadi, Ti moram odkrito priznati, da je pri njih glede tovarštva in enakosti veliko več socializma ko pri nas!»

To je druga plat! Popisana po takem, ki ga

Vojaška kuhinja v nevarnosti na morju

Zgodba najljubšega voza neke stotnije — Težavna, srečna rešitev

PK. ... ob Jadranu. Kar nenadoma so v nočni tišini pribučale sovražne granate v položaj 16. stotnije. Kdor ni imel službe na straži ali pri topovih, se je po najkrajši poti skril v rove in zaklonišča. Kot eden izmed zadnjih je prišel dolgi Hein M. iz Kiela, kuhar in kuhinjski mojster. Vlekel je za seboj neko trebušno črno reč, razbiti bakreni kotel stotnije.

»Človek, — Hein! Kaj pa prinašaš tukaj s seboj?»

»Saj vendar vidiš, budalo! Kotel imam, če mi te svinje tam zunaj zabijejo luknjo v po-nev, lahko kuhamo jutri v pestil!»

To je bilo takrat, ko stotinja še ni bila popolnoma opremljena in je prava vojaška kuhinja stala tako rekoč samo na papirju izkaza o vojni moči. Takrat je Hein M. rešil položaj z uplenjenim bakrenim kotlom. Pozneje je stotinja dobila brezhibno nemško enotno kuhinjo. Kdor je znal brkljati, stružiti, piliti, spajkati ali pleskati, se je postavil prostovoljno na razpolago. Uspeh je bil ta, da so manjkale le še zelene oboknice in cvetice, drugače je pa bil voz čudovito prikrit za nevarnost pred letalci, in bi ga lahko postavili kot nedeljsko hišico na plano.

»To znam jaz tudi!»

Prišlo je do pohoda proti Jadranu. Stotinja je dobila nalog, naj očisti od sovražnika malo mesteca na otoku blizu kopnine. Do tega otoka je vodila ozka, napol razbita umetna cesta, sredi skozi slano jadransko vodo. Bojna vozila so bila že vsa spretno in srečno prišla čez polzko kamenje in so našla otok prost od sovražnika. Tu je prišel veliki kuhinjski voz za njimi.

»Kar so mogli drugi, znam jaz tudi«, si je rekel avtomobilski vozač Robert. Ob začetku je šlo vse dobro. Robert obrača, poriva in pritiska pri volanu in ne trene niti z enim pogledom od ozkega, razbitega kamenitega zidu. Voz je hlamudral in ropotal čez luknje in kamenje, da je kar stokalo in škripalo v spahih. Kamenita cesta postane povponoma ozka in samo še za nekaj dlani široko moli iz vode. Kuhar Hein N. sedi samo še na eni strani svojega sedala, zdi se mu, kakor da bi ropotajoča kolesa voza znenada stekla skozi globine njegove osorne vojaške duše: enkrat gori in enkrat doli.

»Sto metrov še, Robert! Piliš ti to me ... hopi! Druga in zadnja polovica Heinove senčne strani poskoči s sedeža, roke pograbi jo za držaj vrat: »Robert! Izstopi!« — »Le mirno, Hein!« Robert vrti hitro in hoče priti v stran od polzkega mesta. Motor tuli, kamenje leti nazaj, stranski zidani temelj se utrga, voz se vleče poševo in se pogreze nazaj.

V slano vodo!

S krepko kletvico na ustih skoči kuhar Hein iz voza in se zvali s polzkimi kamni

je vera v resničnost in pravičnost »narodnega osvobodilnega boja pod komunističnim varstvom« dovolj dolgo gonila s puško v roki po ostrih pečinah in nehodnih gozdovih. Zvonimir Zvija je spadal k inteligentom. Globoko je bilo njegovo razočaranje. Zavrgel je in raztrgal vezi z banditi in več mesecev blodil okrog v mučni notranji razdvojenosti zaradi brezuspešnosti, brezupnosti, izdajstva. Nato je prišel k Nemcem. Ni so ga ustrelili, kakor so tam preko vedno oznanjali, da je to neizbežno dejstvo. Dobil je jesti, dobil streho, dobil ležišče, na katerem je v dolgih nespečnih nočeh premišljeval in so se mu pred njegovim duševnim očesom pojavili živeči in mrtvi sodrugi v mučnih prividih. Tu ga je gnalo, da se je obrnil do živih, da je govoril tovarišem, pri katerih izdajstvo še ni bilo dovršeno s smrtjo:

»Objavite to v časopisu, natisnite to hrvaško in srbsko in slovensko, v vseh jezikih. Za moje pismo naj zvedo vsi sodrugi, ki se še z orožjem in življenjem zastavljajo za nekaj, kar je bilo že davno izdano in zgubljeno!»

Kriegsbericht Richard Frick.

navzdol v slano vodo. Tudi avtomobilski vozač Robert občuti z grozo pretečo nevarnost. In tako skoči tudi Robert, nerazdružljivi prijatelj lepega voza, z gnusnim občutkom raz svojega sedeža kvisku in hoče pri vratih ven. Že vidi, kako grabi vedno bližjoča se voda v odlomku sekunde z bliskovito naglico po njem in vozu. Tu napravi voz velik hrup. Voz nasede. Stoj! Robert drži odprta vrata v roki. Ravno kar je hotel odskočiti in sedaj, ko voz ne more ne naprej ne nazaj, se mu zdi ta namera kakor izdajstvo nasproti njegovemu zvestemu avtomobilu. Lepo previdno izstopi, da ne bi z nepotrebnim pretresom zakrivil končnoveljavne zgube kuhinje.

Hein M. pa drsi med tem s škornji in v uniformi v vodi, njegove noge so zgubile tla, toda Robert potegne, spakujoč se na vse pretege, čisto premočenega kuharja iz vo-

de. »Taka svinjarija!« piha kuhar sopeč predse.

Z obale so močje 16. stotnije z grozo opazovali nepriliko svoje vojaške kuhinje. Bill so že davno pripravili kuhalne posode za zakasnelo že davno skuhanu kosilo. In zdaj se mora zgoditi kaj takega! Tem več je povoda, lotiti se takoj dela in na vsak način rešiti kuhinjo. Kakor na povelje, je bilo v prihodnji minuti vse moštvo na kraju samem, da svetom in dejanjem pomagajo rešiti kuhinjo. Toda ni bila tako preprosta stvar, dobiti težek voz ven, ne da bi ga z nerodnimi poskusi popolnoma pogreznili. Prinesli so droge in vrvi. Spredaj in zadaj so pripregli italijanske, po fašističnih posadkah vodene oklopjake. Brez presledka so spuščali v vodo kamenje, da bi dosegli trdnjavo podlago, in vse to je trajalo precej časa.

Slabi dovtipi

Hein M. se je bil med tem pripeljal s čolnom do enega okna, in vzel skozi ozko odprtino, kar se je dalo dobiti. Zalaga ga je brezsrčnost drugih enot, ki so korakale mimo in še celo delale slabe dovpite spritoče žalostne zadevščine. Tako ga je bil nekdo vprašal, če morda misli, da bodo jadranske ribe kar same od sebe priplavale v kuhalni lonec. Nekdo drugi je njegovi kuhinji vzdol ime »podmornica šestnajste stotnije«.

Od mesta nezgode so zadonela ostra povelja, motorji italijanskih oklopjakov so zatulili na visokih turah. Hein M. je napeto prisluškoval ob kamenitem zidu. Zdajci je mislil, da že sliši tlesk, da se že trgajo vrvi, da so oklopjaki zdrčali zraven v globočino. Še vedno so peli motorji v visokem nesoglasju, vsa stotinja je bila zastavila zadnje svoje moči. Sedaj tudi Heinz M. ni več strpel za zidom. Moral je tudi sam prijeti za vrvi, za blatinke, ali kjerkoli. Skočil je okrog oga in slišal v tem hipu dolgo zategnjeno ploščno veselo vzklikanje vse stotnije: »Bravoooo!« Kuhinjski voj je stal ponosno in majestetično na cesti. Hein M. je poskočil in vpi: »Moja kuhinja!« Nato je pa že tudi stal pred vozom in ga božal kot kakšno ljubo bitje.

Nekaj minut pozneje je bil voz dobro spravljen na kopnem. Kuhalna stotinja je po večurni prekinitvi zopet ropotala, in Hein M. je ob somraku zahajajočega dneva veselo razgiban polnil te posode z vsebino rešenega topa za guljaž.

Kriegsbericht Hans Wurm.

V Kärntenu v službi na kmetih

Nek Gorenjec nam pošilja naslednje poročilo o doživljajih mladega gorenjskega dekleta v njeni službi na kmetih v Kärntnu.

Mir in tišina je vladala decembarskega jutra v gorski vasi v Kärntnu, samo petelin so že peli svojo jutranjo pesem, ter vzdramili Lenko, ki je že nekaj časa sedela na robu svoje postelje, in obujala spomine preteklosti.

V začetku meseca marca je bilo, ko se je iz šole izstopilva prijavila v Landdienst. Precejšno število mamc kakor tudi očetov je prišlo na zborovanje s svojimi hčerami in sinovi, ki so bili že godni za delo.

V dvorani, kjer je govornik razlagal pomen in korist dela na kmetih v sosednjem Kärntnu, pa je Lenki burno utripalo srce. Od več strani je slišala svarilo, da morajo v Kärntnu taki otroci preveč delati, da v mnogih primerih postopajo nečloveško z njimi, in vse mogoče in nemogoče ji je prihajalo na uho. Lenka je pa vkljub svoji mladosti že tudi vedela, da je to samo hudobno natelevanje ljudi, ki so gluhi in slepi za vse dobro in pošteno. Pocukala je mamo za rokav, in z odločnim glasom rekla: Jaz grem, pa naj si bo kar hoče. Če bi se primerilo, da bi ravnali res tako kot pravijo nekateri klepetulje, pa se pritožim pri apelu, ki bo vsaki mesec v dotičnem okolišu. Spomnila se je tudi pregovora, ki pravi: »Kdor zmerom doma tiči, ta nič vreden ni«. Stopila je z mamo do mize, kjer je zapisoval prijazen gospod podatke otrok in njihovih staršev. Korajžna Lenka je potegnila še par omahljivcev in omahljivca za sabo.

22. marca pa je bil tak živ-zav v Krainburgu, da že dolgo ne tako. Lenka in z njo vsa mladina, so peli, da je odmevalo na vse strani. Mamica, ki jo je spremljala do Krainburga, ji je naročala in učila, kako se mora vesti, da bo ostala poštena, pridna, ubogljiva, snažna, in še sto in sto naukov ji je dajala skrbna mamica za na pot.

Hlapon je potegnili, mladina pa je zaorila v petju in vriskanju, da je še celo solznim mamcam zalgal ameh okoli usten. Še isti dan popoldne so prispeli v manjše mesto v Kärntnu, kjer so jih že čakali njihovi bodoči gospodarji. Službojuči uradnik je napravil primeren govor, na kar se je začela razdelitev mladih moči. Dobre tričetrtine jih je bilo že oddanih, samo Lenka in še par drugih je čakalo kmetov. Le-te zadnje je Lenka budno opazovala, saj je bil med njimi tudi mož z zelo ostrim pogledom, in Bog obvari, da bi moral za njim. Leni B. je zaklical uradnik ter ji predstavil baš tistega, ki ima tako oster pogled. Lenko je stisnilo nekaj pri srcu, da ni vedla, kaj bi sedaj. Pobegniti? Ne. Kaj bi rekli vsi tisti, ki jim je tako rekoč sama prigovarjala, naj gredo v Kärnten. Približala se mu je, podala roko, ter mu neustrašeno pogledala v oči, v katerih je videla zdaj ne samo strogost, temveč tudi milobno. Prijel jo je za roko, ter vprašal, če je kaj navajena kmečkega dela. Dosti pač ne, mu je odgovorila v polomljeni nemščini, nekoliko pa z kretnjami, da jo je gospodar razumel.

Šla sta iz mesta po cesti, ki pelje med čednimi hišicami na plano. Med travniki in sadovnjaki sta prišla proti hribčku, katerega pobočje je oddaljeno pol ure od mesta. Skozi lepo zaraščene smrekove gozde sta jo primahala na vrh, kjer je bila ljubka planota, na kateri so bile pogrnjene kot pisani travniki njive, posejane z žitom različne vrste. Na levi je bilo gospodarsko poslopje. Spredaj hiša v pravem alpskem slogu z lesenim hodnikom v nadstropju. Široka obokana veža tlakovana s kamni-

timi ploščami, prva vrata na desno kuhinja. Tja je usmeril gospodar korak, kateremu je sledila Lenka.

V prostorni kuhinji je bila točasno pri štedilniku gospodinja, bolj šibke postave, kateri se je poznalo, da ne pozna dosti počitka, nekoliko vstran je pomnila dekla posodo ter s večjim očesom premerila novinko, ki ji bo to delo (namreč pomivanje) vzela iz rok. Z zanimanjem je opazoval gospodinja Lenko, ki prinesla tečno malico in še mleka po vrhu. Dobro se je podprla, vzela predpasnik iz kova čeka, da se stopila k dekli, da ji pomaga umiti začeto posodo. Gospodinja pa je za danes odločno odklonila vsako nadaljnje delo, jo prišla za roko ter peljala v prvo nadstropje, kjer so se vrstile sobe. Prva na čelni je bila nametjena njej in dekli. Lepa snažna postava jo je čakala z nočno omario, mizica, par stolov vse v najlepšem redu. Dasi ravno ji je gospodinja pri govarjala, naj gre k počitku, ker je od dolgočasa pota izmučena, se ni dala pregovoriti. Zetela je čimprej na lastne oči videti, koliko goveje živine, prašičev in konj poseduje ta kmetija. Skozi široko vežo je prišla na dvorišče, in videla v ozadju poslopje, kjer je visela konjska oprema. Da, to bo hlev. Tja je usmerila korake.

Poleg hleva v mali pasji utici pa se je nekaj zgenilo, in hov-hov je zagrmelo po dvorišču, da se Lenka niti obrniti ni imela časa, temveč je ritenski ubrala pot nazaj, na pragu pa je pozabila vzdigniti nogo in prav gotovo bi bila padla na kameniti vežni tlak, da ni istočasno priletel gospodar ter jo prestregel v naročje, psu pa ukazal, da je stisnil rep ter ponilžno odšel v svojo utico in od tam opazoval, da oseba, ki jo je napadel ni nevarna reonu, kaj terega on čuva. Bolj po trebuhu kakor po nogah se je priplazil do gospodarja, ki je držal za roko prestrašeno Lenko, in sedaj je psa pač brez skrbi gladila po koderih, priliznjeno jo je obilznil enkrat na lice v znak trajnega prijateljstva.

Nato sta šla v hlev, kjer je stala po vrsti goveja živina, najlepše oskrbovana. Z glasnim mukanjem je sprejela novo pomočnico, ki bo sčasoma tudi pomagala krmiti, napajati, nastiljati, čistiti številne repe, in vsa v to stroko spadajoča dela. Približala se je telčku (krav se je še nekoliko bala), ga pogladila po smrčku, in za prijaznost, ki mu jo je izkazala, jo je obilznil z raskavim jezikom. In zopet je odskočila, zavpila, kot da bi jo pilič gad, gospodar se je ozrl ter jo vprašal, kaj da ji je, pa je bolj pokazala kot povedala, kaj se ji je pripetilo. Tam na levi jo je pokrazil konjiček »Pram« z rezgetom, na skrajni levici v kotu pa so bili mladi prešički, katerih se tudi ni mogla nagledati. Ej, to bo veselje posebno, ker je na gospodarjevo lice legla posebna milina, vsaj tako se je Lenki zdelo. Odšla sta v hišo, kjer je gospodinja že pripravljala večerjo, med katero so se seznanili vsi prebivalci hiše z novinko, ki je pač odgovarjala na vse strani, kakor je vedela in znala, po daljšem pomenku pa so se podali počivat. Misli so se ji trumoma podile po glavi, kaj vse je doživela od jutraj, ko se je zbudila še doma, do noč, ko je že vendar daleč od svoje mamice, ki ji je dala toliko naukov za na pot. Držati se hoče mamičnih naukov, in tudi na atove besede, da ne sme biti plašna, temveč korajžna, ne sme pozabiti. Tako se je polagoma uvajala k delu, ki se je pričelo v kuhinji, nadaljevalo na polju in v hlevu ter se končalo zopet v kuhinji.

Oj, kako je bilo vendar lušno, ko se je po-

Japonski ukrepi proti židovskemu sovražniku

Napoved brezobzirnega boja proti židovski agitaciji v Veliki Vzhodni Aziji

Tokio, 25. jan. Z novimi ukrepi proti podzemskemu rovarstvu židovstva, s katerimi so se bavile na nekem sestanku znane japonske osebnosti v Tokiu, nadaljuje Japonska svoj boj proti židovski agitaciji v Vzhodni Aziji.

Rovarenje židovstva v Vzhodni Aziji se je pričelo po prvi svetovni vojni, ko je bila Japonska na poti, da si pripori nadvlado v velikih delih Kitajske. V tem so videli židi nevarnost za svoje interese in so začeli sedaj s sistematično gonjo proti Japonski, za katero so vpregli židovsko časopisje v Zedinjenih državah. V vseh velikih mestih so vpeljali Japonski sovražno agitacijo in bojkot japonskih trgovin. Roko v roki s tem se je pričela obkrožitev Japonske, ki so jo izvršili s pomočjo Zedinjenih držav in Anglije, v notranosti so pa istočasno bili z razkrajajočimi akcijami ogroženi japonski državni temelji. S pomočjo Zedinjenih držav je židovstvo začelo organizirati Kitajsko s ciljem, zažgati Japonsko v svojem ozkem prostoru in pripraviti tla za boljševiški prevrat in zlom državne ustave. Šredišče židovskega rovarjenja je bil Šanghaj, kjer se je zbrala židovska množica v Vzhodni Aziji. Tudi zvezo narodov je uporabilo židovstvo, da bi uničilo Japonsko.

Ko pa je v decembru 1932 takratni japonski poverjenik Matsuoka objavil odločno vo-

ljo japonskega odpora proti temu rovarstvu, se je židovstvo za enkrat umaknilo, zato pa so za kulisami spodbujali Anglijo, Zedinjene države in Sovjetsko zvezo k velenjadu proti Japonski. Kot vzrok jim je služila japonska zasedba Mandžurije. V svojem obrambnem boju je sklenila Japonska 25. novembra 1936 svojo pogodbo z Nemčijo za »obrambo proti boljševiški nevarnosti«, medtem ko je Nemčija priznala Mandžukuo. Ko je v juliju 1937. Japonska napadla Kitajsko, se je pokazalo, da je Japonski narod obdan od židih vodnih Zedinjenih držav, Anglije, Sovjetov in Cankajška s svojimi židovskimi svetovalci. Tako je bil onemogočen vsak poskus Japonske, sporazumeti se z Cankajškom in po izbruhu sovražnosti se je kmalu jasno pokazalo, da stoji za nasprotniki Japonske židovstvo kot povzročevalec in hujskač.

V letu 1941. je začela Japonska odkrit boj proti svetovnemu židovstvu, potem ko so na neki veliki demonstraciji v Tokiu izdali geslo: »Židovstvo je naš sovražnik.« Posebno vojska in mornarica so postali najbolj aktivni borci proti židom. Da zagrabijo zlo že pri korenini, so popisale vojaške oblasti vse žide v Cankajju, in 40.000 židov na Kitajskem in v Mandžukuu živečih židov je prišlo pod najstrožje nadzorstvo. Od takrat zasleduje Japonska z ostrim očesom vse židovske spletke in je odločena, onemogočiti z vsemi silami vse podtalno rovarjenje židovstva.

raja, pomlad, ptički so peli zahvalnico Stvarniku, ki je ustvaril ta lep košček zemlje, od koder se tako lepo vidi na vse strani Ossachersee. Kar blišči se pred teboj v nižini, in nič ni čudnega, da sem bila radi njega že malo pokregana od gospodinje. Pomila sem prehitro posodo, ker se mi je pač mudilo na kopanje v jezeru. Seveda je ta naglica pustila sledove opoldanskega kosila na krožnikih. No, mala pridiga ni prav nič škodila, temveč koristila. Na obronku gozdica, kjer prenehajo njive, sem nešteto krat posedala, uživala sveži zrak, prepojen z duhom smrekove smole. In ko je prišel čas žetve, ki je trajala z malimi presledki ves mesec, ali ni bil to en sam praznik kmečkega dela. Tudi Lenka je z drugimi zavihala bele rokavce, dala na glavo širokokrajni slamnik, ter hitela z drugimi na njivo. V žaru sonca so se svetili ostro nabrušeni srpi. Gospodar in hlapec sta vezala požeto žito v snope. Iz veselih grl je donela pesem, priprosta in domaća, kakršna se sliši le na kmetijah. Pri epeli, ki je bil vsak mesec v bližnjem mestu, pa se, je tudi kar dobro počutila, saj je bilo petja, iger in smeja na pretek. Da tudi vprašanj, kako se jim godi, je bilo dovolj. No Leni se ni mogla nič pritožiti, saj ji je bilo, kot da bi bila domača in vsa njihova. Poletje se je unaknilo, in na njeno mesto je stopila hladna jesen. Skrbno so pospravljali obilne pridelke, katere je z isto skrbjo kot domači nalagala na vozove in od tod v toplo klet. Ej, to je bilo življenje.

In danes. Danes bo zapustila to dobro hišo, v kateri je užila toliko dobrega, zapustila skrbno gospodinjstvo, ki je znala napraviti tako dobre strukcije, skuhati sloveče koroške žganice. Ej, tudi te bo pogrešala. Pa gospodar. Ko ga je prvič videla, se ga je bala, polagoma pa je sprevidela, da bife pod to raskavo skorjo toplo čuteče srce. Humorist in pevec kot je bil, je večkrat pomagal, da je bilo pravo razpoloženje v njegovi hiši na dnevnem redu. Leni! Leni! Predramila se je iz misli ter se oglasila. Saj bo res treba oditi, sicer se vlak zamudi. Stopila je po stopnicah v vežo ter šla še v hlev, od vseh mora vzeti slovo, tudi od živali. Pogladila je Lisko, Dimko, Flavko, Šeko, oba voliča in še telčka, da ne bo zamere, in ko je zarezgetal še pram, se je Lenki utrla solza po cvetočem licu. Odsila je v hišo, kjer je bil zajtrk že pripravljen. Použila je nekaj malega, a danes ji ni nič tako teknilo kot druge dneve. Segla je vsem v roke in videla, da je tudi v njih dušah bol in solze v očeh. Toda v zavesti, da se še vidi, je bilo slovo lažje. Gospodar jo je spremljal do postaje in ji neseal kovčeg, ki pa je bil precej težji, kot takrat, ko je prišla gor. Ko je vlak prihajal, sta se poslovila. Leni zdrava ostani, in pridi ob žetvi malo pomagat. Da, bom, ako mi bo le mogoče, mu je odgovorila že skozi okno in mahala v pozdrav njemu, ki je bil zlata dobra duša. Z ljubečim pogledom je objela vso pokrajino, ter iz dna srca vzdihnila. Z Bogom ti preljubi kmetijski dom, ki si me hranil dober del leta. Z Bogom planota, na kateri se vrtijo pod snegom podivjajoče njive in travniki. Z Bogom tajstveni smrekov gozdiček, poln zdravja in veselja. Z Bogom jezero Ossachersee, ki si dalo mir in uteho že marsikateremu razvajanemu valiču, kolikorkrat si me hladilo v hudi sončni pripek. Z Bogom ti karmitski svet, ostaneš mi v spominu do smrti, v mojem srcu ne bo pozabljen, bodi mi tisočkrat pozdravljen.

Ustanovitev ekspoziture Kärnten zveze Getreidewirtschaftsverband

Getreidewirtschaftsverband Alpen-Donauland bo ustanovil z veljavnostjo od 1. 2. 1944. za območje Reichsgaua Kärnten in zasedeno ozemlje Kärntna in Kranjske v Klagenfurtu ekspozituro. Ta se nahaja v leseni stavbi Kucherhofa. Naslov je: Getreidewirtschaftsverband Alpen-Donauland Aussenstelle Kärnten in Klagenfurt, St. Veiterring Nr. 57/59 tel. št. Klagenfurt 2225-2227.

Vodja te ekspoziture je gospod Alfred Cichini. Aussenstelle Kärnten des Getreidewirtschaftsverbandes Alpen-Donauland bo prevzela s 1. 2. 1944. tista področja, s katerimi se je doslej bavila Aussenstelle Graz des Getreidewirtschaftsverbandes. Z ustanovitvijo Aussenstelle Kärnten des Getreidewirtschaftsverbandes Alpen-Donauland je storjen nadaljnji korak k pravitvi celotne poljedelske uprave Reichsgaua Kärnten in zasedenega ozemlja Kärntna in Kranjske v Klagenfurtu. Ker se nahaja ekspozitura v neposredni bližini Landesbauernschaft oz. Landesernährungsamta, je s tem tudi olajšano sodelovanje teh dveh oblasti, kar je končno predpogoj za uspešno delovanje.

Oskrba preseljenih oseb z živili

Zamenjava potnih znamk, prejem krompirja in mleka, izdaja nadomestnih kart

Načeloma je urejena oskrba preseljenih oseb z živili vsake vrste v novem bivališču z živiliškimi nakaznicami. Osebe, ki so bile iz prejšnjosti preseljene, morajo v to svrhu prinesiti iz starega bivališča v novo prebivališče svoje živilske nakaznice s seboj in lahko tam prejmejo živila pri zadevnih trgovinah.

Razna živila, kakor mast, sir, mleko, jajca in slično so vezana na naročilni list in je normalno mogoče prejem teh živil samo pri tistih trgovinah, pri katerih je bila oddana naročilnica. Dogaja se pa čisto, da se preselitev izvrši nenadoma in da do oskrbe upravičene osebe nimajo več možnosti, da bi si živila, ki jim pristojajo na podlagi živilske nakaznice in so vezana na naročilnico, docela nabavile v starem bivališču pri svojem razdeljevalcu na drobno. Da bi te do oskrbe upravičene osebe lahko tudi živila prejemale v svojem novem bivališču, morajo topogledne živilske nakaznice predložiti službenemu mestu, ki je pristojno za izdajo kart v njihovem starem bivališču. Izdajno mesto kart razvrednoti še neuporabljene odrezke in izroči za to do prejema upravičenim osebam v količinski ustreznosti višini potne in gostilniške znamke, odnosno živilske znamke. Do oskrbe upravičene osebe lahko z njimi sedaj prejemajo tudi na naročilnico vezana živila pri kakšnem razdeljevalcu na drobno v svojem novem bivališču brez predhodne naročbe. Ta zamenjava še neizrabljenih odrezkov za prejem na naročilnico vezanih živil proti potnim in gostilniškim znamkam, odnosno živilske znamkam pa se sme vsakokrat izvršiti le za ostanek tekoče dodelitvene periode. Za prihodnjo dodelitveno periodo morajo preseljene osebe oddati naročilnice pri razdeljevalcu na drobno v svojem novem bivališču.

V kolikor je preseljenim osebam ustavljen zaporedni prejem pri njihovi oskrbi s krompirjem, lahko pristojno mesto za izdajo kart v starem bivališču opravi prejemne odrezke z napisom »Reise« (potovanje); tako opremljeni opravičujejo v novem bivališču do prejema užitnega krompirja pri razdeljevalcu na drobno brez predhodne naročbe. To pa velja samo za take prejemne odrezke glede užitnega krompirja, glede katerih so bile dotične naročilnice že oddane pri kakšnem razdeljevalcu na drobno v starem bivališču. V kolikor pa naročilnice v starem bivališču še niso bile oddane, jih je treba ravno tako oddati pri razdeljevalcu na drobno v novem bivališču.

Če imajo preseljene osebe v starem bivališču opravljen užitni krompir v kletih in ga morajo vzeti s seboj v novo bivališče, lahko predajo užitni krompir razdeljevalcu na drobno v svojem starem bivališču proti plačilu in proti izdaji potrdila. Proti oddaji tega prejemnega potrdila jim potem za izdajo kart pristojno mesto njihovega starega bivališča izda nove izkaze za prejem krompirja. Preseljenim osebam pristojajo mleko se prejema v novem bivališču z živilske znamkami za mleko. V kolikor v posameznih krajih nastanitev ni nobenih izdajnih mest za mleko, uredi pristojni župan in Ortsbauernführer oskrbo z mlekom po pridelovalcu.

Osebe, ki so po kakšnem zračnem napadu ostale brez strehe in jih je šele potem treba spraviti drugam, dobijo, če so zgubile svoje živilske nakaznice, še na svojem starem bivališču pred odvozom Urlauberkarten (karte za dopustnike), s katerimi si v svojem novem bivališču do izdaje prihodnjih živilske nakaznice lahko zagotovijo svojo oskrbo z živili.

Sportni poročevalci

Strumbl v državni reprezentanci

V Pressburgu na Slovaškem se vrši od 24. do 31. januarja evropsko prvenstvo v namiznem tenisu. Poleg Nemčije so prijavljene še sledeče države: Madžarska kot nositeljica pretežnega dela naslovov, Hrvaška, Španija, Švedska in prirediteljica Slovaška.

Nemčijo bodo zastopali na turnirju: državni prvak Wunsch, bivši državni prvak Eckl in Aßlinger Strumbl v moških disciplinah, dočim bodo dame zastopale s svetovno prvakinjo Fritzlevo in Neumannovo iz Wena. Slovaška se opira na bivšega jugoslovanskega prvaka Marinka, Jugoslovani Harangozo bo zastopal Madžarsko, Slovenec Dolinar pa Hrvaško.

*

Sportni drobci

Pred nedavnim se je vršil v Hofgastelnu lepo obiskan smučarski tečaj za kárntnerske smučarje. Za zaključek tečaja so bile izvedene tudi smučarske tekme in sicer tek na 10 km, skoki in norveška kombinacija. V teku na 10 km je bil prvi Knifitz pred Smolejem, Pogatschnikom, Rasingerjem itd. v skokih Bukovnik pred Kordeschem, Jakopitschem itd. ter skupno v kombinaciji Knifitz pred Rasingerjem.

*

Aßlinski igralci namiznega tenisa so nastopili pretekli teden v Badnu pri Wenu, kjer so preprečevalno zmagali z 7:3. Isti dan so nastopili tudi v Traiskirchenu, kjer so zmagali z enakim rezultatom 7:3, naslednji dan pa so zaradi utrujenosti odpovedali in podlegli v Wenu proti pričakovanju z 8:2. V kratkem bodo Aßlingerji priredili revanžno srečanje s gori omenjenimi nasprotniki v Aßlingu.

*

KAC-ovo hokej-moštvo je igralo preteklo nedeljo proti NSTG Prag v Klagenfurtu in je slavilo dve lepi zmagi. Prvi dan so zmagali Klagenfurterji s 4:0, dočim so drugi dan bili še boljši in so zmagali kar z 8:0.

Aßlinski hokej-moštvo je nastopilo pred nedavnim v Klagenfurtu v trening tekmi z KAC-om in zmagalo z 10:3.

*

Mladinsko moštvo hokeja v Aßlingu je imelo pred nedavnim v gosteh mladino iz Villacha. Gostje so bili nadmočni in so zmagali s 10:2.

Kreis Radmannsdorf

Radmannsdorf. (Smrtni primer.) V radmannsdorfskem predmestju je umrl 80 letni hišni in zemljiški posestnik Thomas Vogel-nik p. d. Tomaschouz iz stare Legatove rodbine.

Nemško podeželje daruje za WHW

Podeželsko prebivalstvo Kreisa Radmannsdorf je podpisalo kot darilo za WHW RM 11.17.25.

Bo svetu

Nedavno je v Franciji postavila neka dvoletna mačka največji doseženi »mačji« rekordi. Neka kmetica je podarila svoji nečakinji svojo ljubko in zelo vdano mačko. Nečakinja je djala temen klobič z bleščecimi očmi v košarico in se odpeljala domov, to je nekako dvesto kilometrov daleč od kmetije svoje tete. Ko se je prihodnjega dne mala nečakinja hotela pobrigati za muca, je našla v kotu samo prazno košarico. Mačka je zginila. Toda po 14 dneh ji speriči teta, da je prispel muc, četudi shujšan in zaprašen, zdrav v svojo »rojstno hišo«. Da je ta štirinožni mali stvor v tako kratkem času prehodil 200 km, se gotovo lahko zabeleži kot največji rekord v »mačji zgodovini«.

Na približno 2000 cenijo število volkov, ki se tačas nahajajo vzhodu in krda v Karpatih. Izbruh vojne na Vzhodu je povzročil, da so se umaknili v mirnejše kraje, in sedaj je ta volčja nadloga postala tako nadležna, da so morale celo oblasti izdati navodila za borbo proti tej roparski živali. Kljub temu, da jih zasledujejo z vsemi sredstvi, s strelnim orožjem, strupom in pastmi in da so razpisane denarne nagrade za odstrel, so po nedavno izdanem pregledu ugotovili, da je uničena šele desetina volkov. Na celotno število volkov odpade toliko volkulj, da se lahko sklepa na letni prirast 3000 do 4000 volkov. To pomeni, da redčenje volčje zalege ne dohaja njihovega razmnoževanja. Volkovi v Karpatih so postali pravcata javna državna nadloga.

Vesti iz Ljubljane in okolice

Član plenuma OF ujet. Pred par dnevi se je ljubljanski policiji posrečilo prijeti Franca Škerla, za katerega je znano, da je delal v OF kot član plenuma. V Ljubljani se je skrival pod izmišljenim imenom Sorli Francesco. Škeri je bil včasih trapist v Rajhenburgu, nato je izstopil iz reda in je odšel na Primorsko za svetnega duhovnika. Lansko jesen pa se je raznesel glas da se je pridružil Miklužu kot »zastopnik duhovščine« v Osvobodilni fronti. S to aretacijo je izgubil s komunističnega pozorišča eden izmed tistih izgubljenih duhovnikov, ki so pogazili svoj duhovniški poklic in stopili v službo brezboštva.

Velik poraz komunistov pri Zireh. Poraz pri bitki med Nemci in domobranci na eni strani ter med Vojkovo komunistično brigado pri Zireh, je bil kakor poročila »Slovenec«, naravnost velik. Komunistični mrličev so po končani bitki našli 111. Zaplenjeno je bilo veliko orožja, med tem več strojnica in mnogo pušk. To je zdaj že drugi poraz, ki so ga komunisti doživeli v okolici Logatca. Pri prvem je bil uničen cel bataljon, pri drugem pa izgube komunistov niso nič manjše. Pri tem porazu je bilo tudi ujetih šest komunistov. Med temi šestimi pa so bili trije znani zločinci: Lutar Franc s komun. imenom Rado, komandir prve čete. Ta ima na vesti mnogo umorov, ki jih je lastnoroko izvrševal. Star je 21 let, doma iz Murske Sobote, študiral je v Ljubljani. Bil je že prej član SKOJ-a, dne 2. decembra 1941. pa je odšel med komunistične tolpe. — Drugi je Božnar Polde, komunistično ime »Črt hajduški«, doma iz Škofje Loke, ki ima tudi mnogo umorov na vesti. — Tretji pa je Fortuna Vinko, zastopnik komandirja čete. Vsi so takoj po zajetju skušali zbežati, pa so bili na begu ustreljeni. Tako sega roka pravice po vseh morilcih in prej ali slej bodo vsi prejšnji zasluženi kazni.

Zaplenuha imovine upornikov. Službeni list šefa pokrajinske uprave v Ljubljani objavlja odločbo o zaplenbi imovine upornikov: uradnika Dolca Jožeta, odvetnika dra. Černeta Darka, trgovca Štembergerja Dragotina, odvetnika dr. Vavpetiča Ladota, dr. Pavliča Staneta, tajnika gostinske zadruge, vseh iz Ljubljane; in Ebrežnika Alojza, kovača v Kozarjih, ter imovine njihovih družinskih članov.

Dobava sladkorja v 59. do 62. dodelitveni

periodi

Kot je znano so poedini odrezki živilske kart opremljeni s natisom dobe, v kateri so veljavni. Tudi posamezni odrezki državne karte za 59. do 62. dodelitveno dobo imajo označeno dobo.

Sedaj je pa bila izdaja sladkorja potrošnikom za 59. do 62. dodelitveno dobo pomaknjena naprej. Potrošniki lahko kupijo sladkor, ki jim pripade v 60. dodelitveni periodi, že v 59. dodelitveni periodi pri razdeljevanju na drobno. Odrezki za sladkor za 60. dodelitveno dobo zgrebe potemtakem svojo veljavnost, brez ozira na natisnjeno označbo veljavnosti že po poteku 59. dodelitvene dobe, to je 5. 3. 1944.

Sladkor, ki pripada potrošnikom za 61. in 62. dodelitveno dobo, to je za čas od 3. 4. do 28. 5. 1944., se more kupiti že v 60. dodelitveni dobi, torej v času od 6. 3. do 2. 4. Posamezni odrezki, ki so predvideni za 61. in 62. dodelitveno dobo zgrebuje svojo veljavnost potemtakem ne ozirajo se na natisnjeno označbo veljavnosti že 2. 4. 1944.

Potrošnike opozarjamo, da morejo predčasno kupiti sladkor, ki jim pripada v 60., 61. in 62. dodelitveni dobi, kakor je bilo gori navedeno, da posamezni odrezki, ki so bili predvideni za te dobe, pravtako predčasno zgrebuje svojo veljavnost. Poskrbljeno je, da bodo prodajalci na drobno pravočasno prejeli sladkor.

Kriminalpolizei Klagenfurt, sporoča:

Svojci oseb, ki so prišli ob življenje pri terorističnem napadu na Klagenfurt, dne 16. I. 1944., se naprošajo, da se javijo radi navedbe potrebnih osebnih podatkov padlih, v kolikor to se ni izvršilo, po možnosti z dokumenti padlih, pri Kriminalpolizei, Klagenfurt, Landhaushof 3, 1. Stock, Zimmer 32.

Tehnična posvetovalnica za preprečenje nesreč

Die Sozialversicherungskasse für die besetzten Gebiete Kärntens und Krains sporoča: Ker je Beauftragter für Sozialversicherung nastavljen tehnične nadzorne uradnike, ki naj svetujejo v obratih v vseh zadevah za preprečenje nesreč, se pozivajo tisti obrati, ki potrebujejo posebno pojasnila, naj sporoče svoje tozadevne želje pisмено ali telefonično na Sozialversicherungskasse in Krainburg, Am Weiher 11, da morejo tehnični nadzorni uradniki najprej v teh obratih izvršiti posvetovalno kontrolo v zadevah preprečenja nesreč. Ker so tudi gospodinjstva z uslužbenci obrati v smislu predpisov za preprečenje nesreč lahko vložijo tako prošnjo predstojniki gospodinjstev; da pa se delo nadzornih uradnikov pospeši, se priporoča naj si vsak popreje že točno pregleda pred kratkim razpisane predpise za preprečenje nesreč (del C za gospodinjstva).

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki ste me tolažili ob smrti mojega nepozabnega soproga, gospoda

Johanna Pototschnika,

vojnega invalida,

ga spremili na zadnji poti k večnemu počitku, darovanje vencev in cvetja. Posebno se zahvaljujem vsem osebju elektrarne Schwarzenndorf.

Schwarzenndorf, v januarju 1944.

Zalujoča soproga

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest da nas je 15. t. m. zapustil naš dragi oče ozir. stari oče

JERAJ ANTON

p. d. Spende

v starosti 84 let.

Pogreb dragerega očeta je bil 18. t. m. ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Rietzu.

Rietz in Sawetal, Prassberg, Laibach, Johann-Wochen, Paratschn, Milwaukee Amerika im Jänner 1944.

Zalujoči:

Anton, Alois, Josef, Franz, Stanislaus, Ciril sinovi, Maria, Josefa, Anna, Franziska, hčere.

ZAHVALA

Ob smrti našega dobrega, nepozabnega očeta, starega očeta, tasta, gospoda

Tomaža Vogelnika,

posestnika,

se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, darovalcem vencev in cvetja ter sploh vsem prav iskreno zahvaljujemo za soobstvanje in obilno spremstvo na zadnji poti.

Radmannsdorf, 13. 1. 1944.

Zalujoče družine:

Vogelnik, Zagore in Zrnc.

AMTICHE BEKANNTMACHUNGEN

Der Bürgermeister der Stadt Krainburg
Az.: 123/20/44.
Betrifft: Kennkarten.

Kundmachung.

Alle im Stadtgebiet Krainburg wohnhaften Kennkarteninhaber, die Mitglieder des Kärntner Volksbundes sind und eine Kennkarte für Schutzangehörige des Reiches (roter Querstreifen) besitzen, ferner auch jene Kennkarteninhaber, auf deren Kennkarte der Stempelaufruf »Deutscher Staatsangehöriger auf Widerruf« angebracht ist, haben in meinem Amte, Zimmer Nr. 2, und zwar während der Dienstzeit von 8 bis 12 und 14 bis 18 Uhr, persönlich und in folgender Reihenfolge ihre Kennkarten erneuern zu lassen.

Gleichzeitig sind vorzulegen 1 Lichtbild, die Mitgliedskarte des Kärntner Volksbundes, die alte Kennkarte und die Geburtsurkunde.

A bis einschließlich B am Montag, den 7. Februar 1944
C bis einschließlich E am Dienstag, den 8. Februar 1944
F bis einschließlich G am Mittwoch, den 9. Februar 1944
H bis einschließlich J am Donnerstag, den 10. Februar 1944
K am Freitag, den 11. Februar 1944, und am Samstag, den 12. Februar 1944

L bis einschließlich M am Montag, den 14. Februar 1944
N bis einschließlich O am Dienstag, den 15. Februar 1944
P am Mittwoch, den 16. Februar 1944, und am Donnerstag, den 17. Februar 1944

Q bis einschließlich R am Freitag, den 18. Februar 1944
S am Samstag, den 19. Februar 1944, am Montag, den 21. Februar und am Dienstag, den 22. Februar 1944

T bis einschließlich V am Mittwoch, den 23. Februar 1944
W bis einschließlich Z am Donnerstag, den 24. Februar 1944.
An Samstagen entfallen die Nachmittagsstunden.

Vsi v mestnem okolišu Krainburga bivaajoči lastniki izkaznic (Kennkarten), ki so člani Kärntner Volksbunda in ki imajo izkaznico za zaščitne pripadnike države (Reicha) (rdedepeševna praga), dalje tudi vsi lastniki izkaznic, katerih izkaznice so že opremljene z natiskom žiga »Deutscher Staatsangehöriger auf Widerruf«, morajo v mojem uradu, soba št. 2 in sicer med službenim časom od 8. do 12. in od 14. do 18. ure osebno v spodaj navedenem vrstnem redu prositi za obnovo teh izkaznic.

Istčasno je predložiti eno sliko, članško izkaznico Kärntner Volksbunda, staro izkaznico in rojstni list.

A do vključno B v ponedeljek, dne 7. februarja 1944. l.

C do vključno E v torek, dne 8. februarja 1944. l.

F do vključno G v sredo, dne 9. februarja 1944. l.

H do vključno J v četrtek, dne 10. februarja 1944. l.

K v petek, dne 11. februarja 1944. in v soboto, dne 12. februarja 1944. l.

L do vključno M v ponedeljek, dne 14. februarja 1944. l.

N do vključno O v torek, dne 15. februarja 1944. l.

P v sredo, dne 16. februarja 1944. in v četrtek, dne 17. februarja 1944. l.

Q do vključno R v petek, dne 18. februarja 1944. l.

S v soboto, dne 19. februarja 1944. l. v ponedeljek, dne 21. februarja 1944. in torek, dne 22. februarja 1944. l.

T do vključno V v sredo, dne 23. februarja 1944. l.

W do vključno Z v četrtek, dne 24. februarja 1944. l.

Ob sobotah odpadejo popoldanske ure.

Krainburg, den 20. Jänner 1944.

gez.: Hörth

In der Kreis-Haushaltungsschule Krainburg, Holzhaus 3 (hinter dem Arbeitsamt) wird für Frauen und Mädchen ein Abendkurs für Kochen eröffnet. Er beginnt am Dienstag, den 1. Februar und dauert 14 Abende, und zwar jeden Dienstag und Donnerstag von 18.30 bis 21.30 Uhr. Kursgebühr RM 20.—, bei der Anmeldung zu erlegen. — Für die Abendessen an den Kurstagen sind vorderhand 10.— RM zu bezahlen. — Die Anmeldungen werden schriftlich oder mündlich in der Haushaltungsschule Krainburg entgegengenommen.

V okrajni gospodinjstvi šoli Krainburg, baraka 3 (za borzo dela), bo otvorjen za žene in dekleta večerni tečaj za kuhanje. Prične se v torek 1. februarja in bo trajal 14 večerov in sicer vsak torek in četrtek od 18.30 do 21.30. Pristojbina za tečaj je RM 20.—; ki se plača pri vpisu.

Za večerje ob tečajnih dnevih se plača v naprej RM 10.—. Pismene ali ustneme prijave se sprejema v okrajni gospodinjstvi šoli Krainburg.

ZAHVALA

Ob smrti našega dobrega očeta, starega očeta itd. gospoda

ANTONA JERAJ

p. d. Spende

se vsem sorodnikom, prijateljem in znancom ter sploh vsem, zlasti pa lemi upravi Altenburg in zastopstvu delavcev parne žage v Altenburgu iskreno zahvaljujemo za sočustvovanje, spremstvo na zadnji poti, za šopke in venice.

Rodbine:

Jeraj, Karnitschnik, Delca.

**KAUFHAUS
HERBST
KLAGENFURT**
HILF:
PUNKTE SPAREN
durch Reparatur von Strümpfen
und Trikotwäsche

Karawanken Bote
spada v vsako
Gorenjsko hišo!

Gegen Einkaufsscheine

Sperrplatten: Buche, Fichte, Panelplatten
Eichstiele, Sperrtüren.

Ohne Einkaufsscheine

Furniere 0,8 bis 3 mm inländische und ausländische
Herkunft für außen und innen.

HANS TRANINGER

Klagenfurt, Volkermarkter Straße - Ru. 1595

**Pridelovalci
lanu!**

Izdelujemo
vse vrstne
izdelke po
naročilu.

**Schinkowetz
Franz**

Am Baumgarten 13
Krainburg

Die stärkebden

Magen- und
Verdauungsstropfen
„Ledaufllilar“
wieder erhältlich

„Schubert“-Apothek

Wien XII

Herzogsgasse 5

Verpackung

nicht
wegwerfen,

auch gebraucht ist sie
hoch wertvoll und löst sich
meist weiter verwenden. Wer
leere Formant-Flaschen
mit Schraubdeckel an
Apotheken und Drogerien
zurückgibt, hilft Material
und Energien sparen und
unterstützt unsere Arbeit im
Dienst der Volksgesundheit.

**BAUER & CIE
BERLIN**

Elektrizitätswerk

**V. MAJDITSCH
KRAINBURG**

Inseriraffe - uspeli hoste!

**Aufgelassene
Fabriken**

Brauchbare
Maschinen kauft
KURT FRICK

Klagenfurt
Salmstraße

Fernruf 1486

Mali oglasi

SLUŽBO DOBI

Vajenca takoj sprejme Martin
Umbrecht, slikar in pleskar.
Krainburg, Am Hang 133.
2336-1

Sprejem krojaškega vajenca;
pogoji po dogovoru. Rok Alesch,
Schneiderei, St. Veit-Sawe. 2375-1
Sprejemo se mlinar za valjni
mlin, hlapec za kmetijstvo in
dekla za kmetijstvo v mlinu.
Juvan, Mittergamling Nr. 20,
a. d. Sawe. 5705-1

Deklo za na kmetijo, četudi ima 1
otroka, sprejem takoj. Naslov
pri K. B. Krainburg pod štef.
2378-1.

Išče se gospodinja, strogo zane-
sljivo, boljjo moč, zmožna sa-
mostojnega gospodinjstva, stara
28 do 38 let. Dopise direktno
Anton Balant, Reichenstein 73
Kreis Rann. 5049-1

SLUŽBE IŠČE

Deklica, 15 let, se želi izučiti v
trgovini z mešanim blagom. Ima
„Pflichtjahr“. Ponudbe na K. B.
Krainburg pod 2379-2.

Rudar, star 45 let, želi resnega
znanja potom dopisovanja;
Slovenko čiste preteklosti v sta-
rosti 30 do 40 let. Tudi vdovec
brez otrok niso izključene. Lo-
čenke pridejo tudi v poštev. Ce-
njene dopise po možnosti s sli-
ko, ki se na željo vrne, na K.
B. Krainburg pod šifro „Rudar“
5048-2.

ODDA V NAJEM

Trgovski lokal z vpeljano trgo-
vino, se odda na prometni toč-
ki v bližini Krainburga v najem
pod ugodnimi pogoji. Ponudbe
na K. B. Krainburg, pod 2385-3

IŠČE V NAJEM

Sobo v najem ali sstanovanje v
bližini Krainburga ali v mestu
išče soliden, mlad uradnik. Po-
nudbe na K. B. Krainburg pod
šifro: „Nujno“ 2393-4.

KUPIM

Išče se za nakup nekaj vagonov
smrekovega, jelkovega, borovega
lesa, 19, 24 in 26 mm, 8 do 17
cm, parafeno ali konično, iz ža-
ge ali trgovine v vseh kakovost-
nih razredih. Visoka stopnja nuj-
nosti. Ponudbe na Hans Traninger,
Holzgroßhandel, Krainburg,
Volkermarkter Straße, Bahnüber-
seizung 1083-7

Kupim dobro ohranjeno harmo-
niko, po možnosti klavirsko har-
moniko. Ponudbe na: Radej Na-
da, Reichenburg, Steiermark.
5038-7

Kupim krojaški šivalni stroj, ga
vzamem tudi v najem eventual-
no ga zamenjam za obleko. Po-
nudbe na: Alesch Schneiderei, St.
Veit-Sawe. 2374-7

Dobro ohranjeno 3 tonsko har-
moniko kupim. Debeljak, Krain-
burg Save Vorstadt 11. 2384-7
Mlatilnico na ročni pogon ku-
pim. Anton Kržišnik, Hlanče-
njive, št. 8, pošta Oberdorf über
Laak. 2380-7

MENJAM

Menjam citre Valsona za obleko.
Daljnogled menjam za 20 gra-
mofonskih plošč. Nujne ponud-
be Peter Beg, Villach, Warm-
badstraße 3. 5036-15

Novo stensko uro dam za pri-
moža (Schraubstuck), eventualno
tudi prodam. Zepno uro pa za-
menjam za likalnik. Ponudbe na
K. B. Krainburg pod 2396-15.

Klavirsko harmoniko z 80 basi in
pletilni stroj menjam za motor-
no kolo od 200 cm naprej. Za-
menjam tudi večji pisalni stroj
za potovalnega. Naslov pri K. B.
Krainburg. 2395-15

Brejo kobilu zamenjam za elek-
trični motor 5,5 Ph ali za dobro
mlatilnico. Naslov pri K. Bote,
Krainburg pod „Ugodno me-
njam“ 2392-15.

Šivalni stroj Singer in okopalnik
z osipalnikom zamenjam za sla-
moreznilco na motorni pogon.
Rotar Johann, Schwarzenort 35.
2381-15

Kobilu z rodovnikom, brejo, tež-
ko, zamenjam za lažjo do 6 let
staro kobilu. Naslov pri K. Bote,
Krainburg pod 2382-15.

ZENITVE

Zelo osamljena, želim poročiti
vdovca ali ločenca, starega 48 do
55 let, ki bi imel razumevanje
in dobro srce ter bi bil dober
varuh mojemu 3 letnemu sinku.
Imam nekaj premoženja in lepo
urejen dom. Slika zaželeni. Ce-
njene dopise na K. B. Krainburg
pod „Osamljena 2376-21“.

Kateri značajni gospod, sred-
njih let, bi poročil v ljubezni va-
rano gospodično 30 let, lepo in
dobro, z lastnim domom? Ponud-
be na K. B. Krainburg pod „No-
va sreča“ 2316-21.

Vdovec, star 47 let, z lastnim
domom, v stalni službi, želi v
svrhu event. ženitve znanja z
dekletom ali vdovo brez otrok,
staro 30 do 40 let. Le resnost,
poštenost in zvestoba pridejo v
poštev. Ponudbe s sliko, ki se
diskretno vrne, na K. B. Krain-
burg pod „Zvestoba“ 2341-21.

Starejši vdovec, obrtnik, želi po-
ročiti gospodično ali vdovo
brez otrok do 50 let. Premoze-
nje postranska stvar. Resne po-
nudbe na K. B. Krainburg pod
„Neoporečno življenje“ 2346-21.

Učitelj glasbe, lastnik lepe hiše,
želi v svrhu: poznejše ženitve
znanja z muzikalično gospodič-
no. Le resne ponudbe s sliko na
K. B. Krainburg pod „Osamljen-
II.“ 2329-21.

Mož, 45 let, nesrečen, išče
primerne ženske ali vdove, tudi
ločenke, ne po lastni krivdi, ni
izključena, v svrhu obnove last-
nega ognjišča. Resne ponudbe na
K. B. Krainburg pod „Novo živ-
ljenje“ 2352-21.

Fant, 30 let, dobro materialno
situiran, kmetijsko naobražen in
imeti dveh lažjih obrti, želi
znanja z gospodično do 28 let,
ki ima veselje do ustvaritve last-
nega doma na prometnem kraju.
Le resne ponudbe s sliko, ki se
diskretno vrne, poslani na K. B.
Krainburg pod „Pristen Gore-
njec“ 2351-21.

Mladenka, 22 let, želi v svrhu
poznejše ženitve znanstva z res-
nim, čednim in dobrasrčnim gos-
podom, ne nad 38 let starim.
Resne ponudbe s sliko, ki se za-
jamčeno vrne na K. B. Krain-
burg pod „Srečna ljubezen“
2357-21.

Gospod, srednjih let, želi v svrhu
skupnega gospodarstva in event.
poznejše ženitve znanja z gos-
podično do 36 let. Le resne ponud-
be na K. B. Krainburg pod „Sre-
na sreča“ 2394-21.

Radi pomanjkanja znanja iščem
za svoji dve nečakinji, strogo kr-
ščansko vzgojeni, pridni, ljubite-
ljici narave, prva stara 29 let,
srednje postave, vitke linije, pri-
kupljivega zunanosti, čiste pre-
teklosti, po poklicu trgovska po-
močnica, prvovrstna kuharica,
ima veselje do družine in ustano-
vitve lastnega ognjišča. — Druga
28 let, velika, vitke postave, zna-
čajna, čiste preteklosti, uradnica,
pridna gospodinja, mirne narave.
Za nje iščem solidnega življen-
skega spremljevalca, primernege
poklica, delavnega človeka, sta-
rost 30 do 40 let. Slika zažele-
na, ki se pa s prvo pošto vrne.
Diskretna zamenjava. Samo res-
ne ponudbe na K. B. Krainburg
pod „Planine 2359-21“

Kateri gospod, eventualno vdo-
vec z otrokom, izjemoma tu-
di ločenec — pošten in odkrito-
srčen, do 38 let star, ki ljubi
dom in tiho družinsko idilo, bi
vzel simpatično 27-letno gos-
podično 30 let, lepo in dobro
vzgojeno, z 1 otrokom? Zaželen je inteligenten gos-
pod — plemenit po srcu. Pri-
merni gospodje naj blagovolijo
poslati svoj naslov na K. B.
Krainburg pod „Ljubezniva“
2339-21

17 letna gospodična, neomadeže-
vane preteklosti, želi v svrhu
poznejše ženitve resnega znan-
ja z inteligentnim mladeničem od
20 do 25 let; le resne ponudbe s
sliko na K. B. Krainburg pod
šifro „Toplo ognjišče 2356-21“.

IZGUBLJENO

Zatekel se je majhen, dolgodlak
pes „Seidenpintsch“, ki sliši na ime
„Cibi“. Ima modre oči in rjav
gobček. Oddati proti nagradi na
Koschatgasse 14/1, Krainburg.
2383-23

RAZNO

Sivalne stroje, čevljarske, kroja-
ške itd. popravlja: Zupan Valen-
tin, Mannsburg, 161, Oberkrain.
2371-23

Dne 3. januarja se je našla v
Falkendorf od cerkve do trgovine
Gruden, aktivka s čevlji. Dobi se
v Falkendorf pri Grudnu, trg. z
mešanim blagom. 2386-23

Knjigovodstvo v abonmaju po-
štni predal II Laak a. d. Zaier.
5664-25

SCHUHFABRIKS- UND
VERTRIEBSGESELLSCHAFT m.B.H.

NEUMARKTL

Peko

EIGENE VERKAUFSTELLEN IN: NEUMARKTL, ASSLING,
RADMANNSDORF, VELDES, CILLI, MARBURG